

ҚОСЫМША

Қазақстан Республикасы Президенті
Әкімшілігі Басшысының
2012 жылғы
№ бұйрығымен
БЕКІТІЛГЕН

**Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
2011-2015 жылдарға арналған
СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЖОСПАРЫ**

Астана, 2012 жыл

1. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің миссиясы және пайымдауы

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі – Ұлттық Банк) миссиясы Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады.

Ұлттық Банктің пайымдауы Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығына бағытталған тиімді ақша-кредит саясаты.

2. Ағымдағы жағдайды талдау және тиісті қызмет салаларының даму үрдістері

1. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу

1.1. Негізгі параметрлер

Қазақстан Республикасы ақша-кредит саясатының 2011 жылға арналған негізгі бағыттарына сәйкес 2011 жылы Ұлттық Банк өз қызметінің басым бағытын инфляцияны 6,0-8,0% дәлізінде ұстап тұруды болжайтын баға тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған ақша-кредит саясатын жүзеге асыру деп айқындайды. Осы мақсатқа жету ақша-кредит саясатының тиісті шараларымен қамтамасыз етіледі.

2009 жылы валюта нарығында ахуалды тұрақтандыруға және халықтың девальвациялық күтулерін төмендетуге бағытталған уақытша шара ретінде енгізілген валюталық дәліз өзінің мақсатын орындады. Теңгенің айырбастау бағамы толығымен тұрақтандырылды. Осындай жағдайларда, Ұлттық Банк 2011 жылғы 28 ақпаннан бастап теңгенің айырбас бағамының ауытқу дәлізін жою және басқарылатын өзгермелі валюта бағамы режиміне өту туралы шешім қабылдады.

Басқарылатын өзгермелі валюта бағамы режиміне өту Ұлттық Банктің ұлттық валютаның тұрақтылығын қамтамасыз ету бойынша міндеттемелерін алып тастамайды. Ұлттық Банк ұлттық валютаның тұрақтылығын қамтамасыз етуге және отандық өнім берушілер үшін қолайлы бәсекеге қабілетті ортаны сақтауға бағытталған саясатты одан әрі жүргізетін болады.

2011 жылы Ұлттық Банк банктерге қайта қаржыландыру заемдарын беруге қатысты ақша-кредит саясатын жүргізуді жалғастырды. Мәселен, 2011 жылғы қаңтар-қазанда кері РЕПО операцияларының көлемі 4,7 трлн. теңге болды. 2011 жылғы қазанның аяғындағы жағдай бойынша кері РЕПО операциялары бойынша өтелмеген берешек 274,1 млрд. теңге болды.

2011 жылдың басында инфляциялық қысымның күшеюіне байланысты Ұлттық Банк ресми қайта қаржыландыру ставкасын 2011 жылғы 9 наурыздан бастап 50 базистік тармаққа 7,5% дейін көтеру туралы шешім қабылдады.

Ең төменгі резервтік талаптардың нормативтері 2011 жылғы 31 мамырдан бастап банктердің ішкі міндеттемелері бойынша 2,5% және банктердің өзге міндеттемелері бойынша 4,5% деңгейінде белгіленді (бұрын – тиісінше 1,5% және 2,5%).

2011 жылы Ұлттық Банк қысқа мерзімді ноталар шығару және депозиттер тарту арқылы өтімділікті алып тастау бойынша операциялар жүргізуді жалғастырды.

2011 жылғы қаңтар-қазанда 2010 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда шығарылған қысқа мерзімді ноталардың көлемі 1,9% төмендеді және 2,7 трлн. теңге болды. Айналыстағы ноталардың көлемі 2011 жылғы қазанда 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 27,9%-ға 648,3 млрд. теңгеге дейін қысқарды. Ноталар бойынша орташа алынған кірістілік 2010 жылғы желтоқсанда 1,19%-дан 2011 жылғы қазанның қорытындылары бойынша 1,54%-ға дейін өсті. 2011 жылы Ұлттық Банк айналыс мерзімі 3, 6 және 9 айлық қысқа мерзімді ноталарды шығарды.

2011 жылғы қаңтар-қазанда банктерден 12,0 трлн. теңге сомаға депозиттер тартылды, бұл 2010 жылғы тиісті кезеңге қарағанда 18,0% аз. 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда банктердің Ұлттық Банктегі депозиттері бойынша қалдықтар (оперативтік деректер бойынша) 55,9% төмендеді және 2011 жылғы қазанның аяғындағы жағдай бойынша 189,1 млрд. теңге болды. Ұлттық Банк осы кезеңде екінші деңгейдегі банктерден 0,5% ставкасы бойынша мерзімі 7 күнге және 1,0% ставка бойынша 1 айға депозиттер тартты.

1.2. Негізгі проблемаларды талдау

2011 жылғы қаңтар-қазанда инфляция 6,5% (2010 жылғы қаңтар-қазанда – 6,2%) болды. Инфляция қарқындарының үдеуі 2010 жылдың 10 айында азық-түлік тауарларының айтарлықтай қымбаттауымен байланысты болды, бұл кезеңде баға 8,0% (2010 жылғы 10 ай үшін – 7,4%) өсті. Ақылы қызмет көрсету 6,7% (6,2%), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 4,4% (4,5%) қымбаттады.

2011 жылғы қазанның қорытындылары бойынша инфляция жылдық көрсетуде 8,0% (2010 жылғы желтоқсанда – 7,8%) болды.

Тұтастай алғанда тұтыну нарығындағы жағдай 2011 жылдың басындағы бағаның аздап көтерілуінен кейін тұрақтандырыла бастады. 2011 жылдың қорытындысы бойынша жылдық инфляция деңгейі 6,0-8,0% дәліздің жоғары шекарасына жақын (желтоқсан өткен жылғы желтоқсанға).

1.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау.

2011 жылы макроэкономикалық жағдайдың дамуы оң сипатта болды.

Мәселен, 2011 жылғы 9 айда ЖІӨ нақты өсуі 7,0% болды. 2011 жылғы қаңтар-қазанда 2010 жылғы қаңтар-қазанмен салыстырғанда өнеркәсіп өндірісінің көлемі 4,0% өсті. Бұл ретте өңдеу өнеркәсібіндегі өнеркәсіп көлемі 6,9%, тау-кен өнеркәсібі – 1,9%, бөлшек тауар айналымы – 12,7%, жүк айналымы – 15,7% және құрылыс көлемі – 2,8% өсті.

Экономикада сондай-ақ халықтың кірісі тұрақты қарқынмен өсуде. Мәселен, жан басына шаққанда орташа ақшалай кіріс 2011 жылғы қыркүйекте 2010 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда номиналдық көрсетуде 15,2%-ға және нақты көрсетуде 5,9%-ға ұлғайды. Орташа айлық жалақы тиісінше 16,6%-ға және 7,3%-ға өсті.

Бұдан басқа, қазақстандық өндіруші кәсіпорындардың өнеркәсіп өнімдеріне баға жоғарылады. Мәселен, өнеркәсіп өнімдері 2011 жылғы қазанда 2010 жылғы желтоқсанға қарағанда 20,0% (2010 жылы – 12,9%) қымбаттады. Бұл ретте өндірілген өнім бағасы 21,1% (13,4%), оның ішінде аралық тұтыну өнімі – 22,7% (13,8%), тұтыну тауарлары – 10,4% (9,7%), өндіріс құралдары – 11,7% (0,6%) өсті. Өндірістік сипаттағы қызметтер 7,6% (5,1%) қымбаттады.

2011 жылғы қаңтар-қазанда энергия ресурстарының бағасы 26,5% (2010 жылы – 8,6%), оның ішінде газ конденсаты – 28,7% (төмендеу 6,1%), мұнай – 28,2% (өсім 9,2%), көмір – 17,5% (өсім 2,2%), мұнай өнімдері – 16,5% (өсім 16,5%), табиғи газ – 11,3% (өсім 13,2%) өсті.

Мұнайдың Brent сортына әлемдік бағалар 2011 жылғы қазанда 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 19,1%-ға өсіп, бір баррель үшін орташа 109,4 АҚШ доллары деңгейінде қалыптасты.

2011 жылғы қазанда бидайдың бағасы 2010 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 1,3% өсті, қант 9,0% төмендеді.

2011 жылғы қаңтар-қазанда металдар арасында алюминий 7,9%, қорғасын – 19,2%, мыс – 19,9%, мырыш – 18,6% арзандады.

Алдын ала бағалауға сәйкес Ұлттық қордың валюталық портфелінің нарықтық құны 2011 жылғы 31 желтоқсанда 43,7 млрд. АҚШ долларына тең болды. 2011 жылы Ұлттық қордың валюталық портфелінің нарықтық құны 12,7 млрд. АҚШ долларына өсті.

Ұлттық қордың валюталық портфелінің құрамындағы тұрақтандыру және жинақтық портфельдердің нарықтық құны 2011 жылғы 31 желтоқсанда тиісінше 17,2 (39,42%) және 26,5 (60,58%) млрд. АҚШ доллары болды.

Ұлттық қордың активтері эталондық портфельдерге қатысты индексті әдіспен басқарылады. Сонымен тұрақтандыру портфелінің активтері негізінен ақша құралдарының нарығына инвестицияланған, эталондық портфель 6 айлық мерзімді АҚШ қазынашылық облигацияларының индексі болып табылады. Жинақтық портфельдің активтері негізінен әлемнің дамыған елдерінің бағалы қағаздарына инвестицияланған, эталондық портфель дамыған елдердің мемлекеттік бағалы қағаздарының 80%-нан тұратын және MSCI World – әлемнің дамыған елдерінің ғаламдық индексіне кіретін акцияларының 20%-нан тұратын композиттік индекс болып табылады.

2. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру

2.1. Негізгі параметрлер

Қазақстанда валюталық реттеу жүйесі қалыптасқаннан бері валюталық шектеулер капиталдың елден әкетілуіне ғана белгіленді. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын құру артық валюта ұсыныстарынан ішінара арылуды ғана

қамтамасыз етті, сондықтан 2002 жылдан бастап капитал ағындарын реттеудің негізгі міндеті резиденттердің салымдарын инвестициялық сапасындағы шетел активтеріне, оның ішінде резиденттердің инвестициялық кірістерін ұлғайту мақсатында ынталандыру, сондай-ақ елдің тұтастай алғанда қаржы тұрақтылығы және экономикалық дамуы үшін елге шетел капиталының «артық» ағынына байланысты тәуекелдерді барынша азайту болды.

Әлемдік қаржы нарығын жаһандануы, төлем жүйелерін инновациялық дамыту және қаржы құралдары аясын тұрақты кеңейту капитал ағындарын басқару құралы ретіндегі валюталық шектеулер әлеуетін айтарлықтай төмендетеді. Валюта дағдарыстарын басынан кешірген елдердің тәжірибесі көрсетіп отырғандай, валюталық шектеулердің әсер етуінің төтенше қысқа мерзімді (шамамен 6 айға жуық) сипаты бар. Сонымен қатар сыртқы экономикалық операцияларға қатысты артық әкімшілік шектеулердің және талаптардың болуы резиденттердің транзакцияларды жүргізу кезінде олардың шығасыларының ұлғаюына алып келеді және елдің экономикалық өсу көрсеткіштеріне және инвестициялық имиджіне теріс әсер етеді.

Валюталық шектеулерді енгізу экономикалық жағдайға қатаң түрде негізделуі тиіс – егер валюталық шектеулер резиденттерге халықаралық бизнес жүргізуге рұқсат беру бойынша объективті шектеулердің пайда болуы кезінде енгізілсе, онда олар ақталады. Өзгеше жағдайда, валюталық шектеулерді енгізу тиісінше ұзақ мерзімді экономикалық өсу үшін сезінетін теріс салдарлармен бизнесті тоқтатуға және оны елден алып кетуге әкеп соғуы мүмкін.

Экономикалық үдерістерді реттеуді ырықтандыру валюталық реттеу рәсімдерін жеңілдету бағытының жалғасуын білдіреді. Осы жағдайларда ішкі валюталық нарықтың тұрақтылығы және елдің төлем балансының орнықтылығы үшін тәуекелдерді төмендетуге бағытталған валюталық реттеу әдістері мемлекеттік реттеушілердің мемлекеттің экономикалық қауіпсіздігіне төнген қауіпке уақтылы және барабар жауап қатуы мүмкіндіктерінің сақталуын қамтамасыз етуі тиіс. Осылайша, жаңа жағдайдағы валюталық реттеудің және бақылаудың негізгі мақсаты республиканың әлемдік экономикаға одан әрі интеграциялануына және сыртқы экономикалық конъюнктура мен елдің валюта нарығындағы жағдай күрт өзгерген жағдайда барабар шешімдер қабылдау және жедел жауап қату үшін валюталық операциялар мониторингі жүйесінің тиімділігіне ықпал ететін ырықтандырылған валюта режимін құру болып табылады.

Капитал қозғалысының валюталық операциялар мониторингі жүйесінің тиімділігіне тіркеу және хабарлама жасау, сондай-ақ сыртқы сауда мәмілелерін есептік тіркеу тетіктері арқылы қолдау жасалады. Тіркеу және хабарлама жасау мәміле сомасы белгіленген шектен асқан кездегі капитал қозғалысының операцияларын қамтиды, осы шек қазіргі кезде капиталдың әкетілуі үшін 100 мың АҚШ долл., әкелуі үшін 500 мың АҚШ долл. балама болады. Ал сыртқы сауда мәмілелерін есептік тіркеу - сомасы 50 мың АҚШ долл. баламасынан астам мәмілелер.

2.2. Негізгі проблемаларды талдау

Таяу бесжылдықта валюталық реттеу және валюталық бақылау саласында Ұлттық Банк қызметінің негізгі бағыттарының бірі валюталық операциялар мониторингінің құрылған жүйесін жаңа жағдайларға – Еуразиялық Экономикалық Қоғамдастықтың Кеден одағын құруға және алдағы уақытта Кеден одағына қатысушы мемлекеттердің Бірыңғай экономикалық кеңістігін құруға бейімдеу болып табылады. Бірыңғай экономикалық кеңістік шеңберінде капиталдың еркін қозғалысы және жұмыс күші қағидаттарын іске асыру валюталық реттеу және валюталық бақылау тәсілдерін қайта қарауды талап етеді, сонымен бірге мұндай қайта қарау валюталық реттеудің негізгі мақсатына нұқсан келтірместен өтуге тиіс – капитал қозғалысының шектелмеген еркіндігі осы саладағы ахуалды барабар бағалау мүмкіндігінің жоғалуына айналмауға тиіс.

Кеден одағына кіру ішкі шекараларда кедендік бекеттердің жойылуына байланысты экспорттық-импорттық валюталық бақылау тетігін іске асыру тәсілдерін қайта қарауды талап етеді. Бұл ретте Кеден одағының жұмыс істеуін қамтамасыз ететін шаралар ретінде Кеден одағына мүше мемлекеттердің қолданыстағы валюталық заңнамаларына өзгерістер енгізу қажеттігі туындауы мүмкін.

Валюталық реттеуге және валюталық бақылауға тәсілдерді өзгерту нәтижелері елдің экономикалық өсімінің негізгі көрсеткіштерінің және Қазақстанның ұлттық валютасы – теңгенің халықаралық есеп айырысуларға қатысуының кеңею динамикасында жанама түрде көрініс табады. Бұл саладағы жетістіктер сондай-ақ тұтастай алғанда еліміздің инвестициялық климатын ұлттық және әлемдік бизнес қоғамдастықтың қабылдауына ықпал етеді.

2.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Елден капиталдың шетке кетуі салық және кедендік басқару саласында, сондай-ақ қаржы ұйымдарын пруденциалдық реттеу саласында қабылданатын шараларға байланысты болады. Осы салалардағы үйлестірілген іс-әрекеттер елден капиталды бақылаусыз әкетудің туындау тәуекелдерін азайтатын болады.

Сонымен бірге, капиталдың еркін қозғалысы үшін одан әрі жағдай жасау қажет. Осы бағытта қабылданатын шаралардың тұрақты экономикалық өсімге жетуге және экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге мүмкіндік туғызу үшін Кеден одағына қатысушы мемлекеттердің макроэкономикалық және саяси тұрақтылығы және оның тиімді жұмыс істеуі қажет.

3. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру

3.1. Негізгі параметрлер

2010-2011 жылдары Қазақстанның төлем жүйелерінде төлемдер көлемінің өсу, сондай-ақ төлем жүйелерін пайдаланушылардың өтімділігін ұлғайту үрдісі байқалды. Мәселен, 2010 жылы Қазақстанның төлем жүйелері арқылы 187,7 трлн. теңге сомаға 29,7 млн. транзакция жүргізілді, 2009 жылмен салыстырғанда төлем жүйелеріндегі төлемдер саны

14,6%-ға ұлғайды, ал төлемдер сомасы 17,5% өсті. 2011 жылғы 10 айда төлем жүйелері арқылы 162,9 трлн. теңге сомаға 25,4 млн. транзакция жүргізілді, бұл 2010 жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда төлемдер саны бойынша 4,8% және төлемдер сомасы бойынша 5,9% көп.

Жүйедегі өтімділіктің орташа күндік көлемі (ақша төлемдерін және аударымдарын жүзеге асыруға арналған төлем жүйесіне пайдаланушылар аударған ақша сомасы) 2009 жылмен салыстырғанда 26,7%-ға ұлғайып, 2010 жылы 732,4 млрд. теңге болды. 2011 жылғы 10 айда осы көрсеткіш өткен жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда 16,1%-ға ұлғайып, 830,5 млрд. теңге болды.

Төлем жүйелерін тиімді дамыту көрсеткіштерінің бірі төлем жүйелерінің үздіксіз жұмысының (жұмыс қабілеттілігінің) жоғары коэффициентін¹ ұстап тұру болып табылады, бұл Қазақстан Республикасының аумағында төлемдерді уақтылы жүргізуге мүмкіндік жасайды. БААЖ-да жұмысқа қабілеттіліктің орташа айлық коэффициенті 2010 жылы 99,34%, БКЖ-да 99,77% құрады (2010 жылғы 10 айда БААЖ-да жұмысқа қабілеттілік коэффициенті 99,87%, БКЖ-да 99,96%) бұл төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің жоғары тиімділігін сипаттайды.

«Электрондық ақшаның» құқықтық мәртебесін заңнамалық бекіту және оларды шығару және төлемдерді жүзеге асыру үшін пайдалану кезінде туындайтын құқықтық қатынастарды реттеу мақсатында 2011 жылғы 21 шілдеде «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне «электрондық ақша» мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының № 466-IV Заңы қабылданды. Сонымен қатар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасының аумағында электрондық ақшаны шығару, пайдалану және өтеу ережесін, сондай-ақ электрондық ақша эмитенттеріне және электрондық ақша жүйелеріне қойылатын талаптарды бекіту туралы» 2011 жылғы 26 тамыздағы № 102 қаулысы бекітілді.

3.2. Негізгі проблемаларды талдау

Ұлттық төлем жүйелерінің техникалық инфрақұрылымын жаңғырту бойынша жүргізілген жұмыстар шеңберінде таяу жылдарда БААЖ және БКЖ жаңа нұсқаларының тиімді және үздіксіз жұмыс істеулеріне басты назар аударылатын болады. Сондай-ақ басым мәні бар негізгі проблемалардың бірі заманауи ақпараттық технологияларды қолдану негізінде елде электрондық банктік қызметтерді және инновациялық төлем құралдарын бұдан әрі дамытуға қажетті жағдайлар жасау болып отыр.

3.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Төлем жүйелерінің тұрақты жұмыс істеуі және қаржы жүйесінің тұрақтылығы арасында тығыз екіжақты өзара байланыс бар. Қаржы нарығындағы тұрақсыз жағдай төлем жүйелерінің жұмысына жағымсыз әсер етуі мүмкін. Мәселен,

¹ Төлем жүйесінің бір жылғы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті төлем жүйесінің нақты жұмыс уақытының (төлем жүйесі тоқтатылған уақыт кезеңін қоспағанда, төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) жалпы жұмыс уақытына (төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) қатынасы ретінде есептеледі.

төлем жүйелерінің бір немесе бірнеше қатысушысындағы қаржылық қиындықтар төлем жүйелерінің қалған қатысушыларының оған сенімсіздігін туғызуы мүмкін, бұл осы қатысушылардың пайдасына төлемдердің кешіктірілуіне әкеп соғады және төлем жүйесінде жүйелік тәуекелді тудыруы мүмкін. 2010-2011 жылдары елдегі қаржы жағдайының тұрақтылығы, мемлекеттің қабылдаған шаралары және төлем жүйелерін пайдаланушылардың өз ұстанымдарына тұрақты мониторингі Қазақстанның төлем жүйелерінде төлемдер көлемінің өсуіне ықпал етті.

4. Қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге ықпал ету

4.1. Негізгі параметрлер

Қаржы жүйесін дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасының ережелеріне сәйкес қаржы тұрақтылығын қамтамасыз етуге және макропруденциалдық реттеуге жауапты орталық орган ретінде Ұлттық Банктің рөлін күшейту болжанып отыр. Шешімдер қабылдау кезінде алқалылық қағидатын сақтай отырып, Ұлттық Банктің тікелей құзыретіне мынадай мәселелер жатқызылды:

- 1) негізгі секторлық қағидаттарды, жүйелік тәуекелдерді пруденциалдық реттеу және тиісті нормативтерді қолдану тәсілдерін айқындау;
- 2) дағдарысқа қарсы басқару шараларын және жүйелік тәуекелдер материалданған жағдайда зиянды барынша азайту тетіктерін әзірлеу.

Ведомствоаралық өзара іс-қимылды үйлестіру және қабылданатын шешімдердің тиімділігін ұлғайту мақсатында Президенттің 2010 жылғы 12 маусымдағы № 994 Жарлығымен Қазақстан Республикасының қаржылық тұрақтылығы және қаржы нарығын дамыту жөніндегі кеңес құрылған болатын. Негізгі мақсаты Қазақстан Республикасының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету және қаржы секторын тиімді дамыту мәселелері бойынша ведомствоаралық өзара іс-қимылды үйлестіруді жүзеге асыру болып табылатын Кеңес Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы консультативтік-кеңесші орган ретінде құрылды. Ұлттық Банктің Төрағасы Кеңес төрағасы болып табылады. Кеңес функцияларына:

- 1) тұрақты мониторинг деректерінің негізінде қаржылық тұрақтылық үшін жүйелік тәуекелдер бойынша ұсыныстарды әзірлеу;
- 2) Қазақстан Республикасының қаржы жүйесін дамыту саласында мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлеу және іске асыру жөніндегі тәсілдерді әзірлеу;
- 3) жүйелік тәуекелдерді барынша азайту және қаржы тұрақтылығына қауіп-қатерді ескерту мақсатында қаржы секторын реттеудің стратегиясы мен қағидаттарын қалыптастыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу;

4) қаржылық тұрақтылықты қолдауға бағытталған реттеуші және ынталандыру шараларын қолдану жөніндегі ұсынымдар дайындау кіреді.

Сонымен қатар, Қаржы секторын дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасы қаржы институттарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясаттың келешектегі үлгісі макропруденциалдық реттеу жүйесін іске асыруға бағдарланатынын болжайды, яғни тұтастай алғанда, жеке қаржы институттарының ұжымдық біртектес іс-әрекеттерінің нәтижесінде туындайтын қаржы жүйесінің жүйелік тәуекелдердің реттеу және институттардың маңыздылығына және олардың жүйе жасаушы сипатына қарай (барлық қаржы институттарына қатысты бірыңғай нормалар белгілеуді болжайтын макропруденциалдық тәсілден өзгеше) түрлі реттеу. Қаржылық және нақты активтердің нарықтарындағы контрциклдық реттеуге және теңгерімсіздікті болдырмауға баса назар аударатын макропруденциалдық реттеу жүйесін қалыптастырудың қажеттігін 2007-2009 жылдардағы дағдарыс тәжірибесі көрсеткен болатын. Макропруденциалдық реттеудің міндеті қаржы тұрақтылығын айқындайтын және экономикалық жағдайды тұрақсыздандыратын жағдайларды әлсіретуге қабілетті, жүйелік сипатта болатын тәуекел объектілері (қызметтер, нарықтар) және аймақтары бойынша негізгі шешімдер белгілеу болып табылады.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының Қаржылық тұрақтылығы және қаржы нарығын дамыту жөніндегі кеңес отырыстары, оның ішінде қаржы секторының өкілдерін тарта отырып, тұрақты түрде өткізіліп тұрады.

4.2. Негізгі проблемаларды талдау

Тұтастай алғанда, 2007-2010 жылдардың нәтижелері бойынша Қазақстан экономикасының және қаржы жүйесінің оның одан әрі дамуына кері әсер етуі мүмкін негізгі проблемалары:

- а) экономикадағы құрылымдық тепе-теңсіздіктер және оның шикізат экспортына бағдарлануы, сондай-ақ экономиканың экспорттық бағдарлануымен байланысты төлем балансындағы тепе-теңсіздіктер;
- б) қаржы секторының түрлі сегменттерінде, әсіресе банк саласында активтер шоғырлануының жоғары деңгейі;
- в) банк секторын қорландыру құрылымының теңгерімсіздігі және ішкі қорландыру көздерінің жеткіліксіздігі;
- г) іс жүзінде қаржы секторының барлық сегменттерінде қаржы тәуекелдерін басқарудың барабар тәжірибенің болмауы;
- д) банктердің кредиттік портфелінде дағдарыс кезеңінде кредиттік тәуекелдердің материалдануы салдарынан қалыптасқан проблемалық заемдар үлесінің жоғары деңгейі;
- е) тәуекелді барынша консервативті қабылдаумен және қолда бар портфельдің төмен сапасымен байланысты банктердің жеткіліксіз кредиттік белсенділігі анық белгіленді.

Экономиканы және қаржы секторын мемлекеттік қолдау шаралары қаржы дағдарысының кері әсерін айтарлықтай төмендетуге мүмкіндік жасады, алайда олар иррационалды сипаты бар экономикалық және қаржы агенттерінің іс-

әрекетіндегі бірқатар аспектілерді еңсеруге мүмкіндік бермеді. Мәселен, 2007-2009 жылдардағы дағдарыс әсерлерінің бірі өзінің кредиттік белсенділігін қысқарту аясында өтімділіктің барынша жоғары деңгейін ұстауды артық көретін банктердің тәуекелдерді аса кертартпалықпен қабылдаулары болды. Алайда экономикалық және қаржы агенттерінің тәуекелдерді қабылдамауының уақытша сипаты бар және экономиканың өсу фазасының басталуынан бастап тәуекелдерді жете бағаламаумен толық ауысуы мүмкін. Осыған байланысты билік алдында жүйелік және макроэкономикалық тәуекелдерді бағалау мен басқарудың барабар және тиімді құралдарын әзірлеу міндеті тұр.

Осылайша, мемлекеттік органдардың негізгі міндеті Қазақстандық қаржы делдалдары тарапынан экономиканы қаржыландырудың қолайлы деңгейін қамтамасыз ету мақсатында Қазақстандық қаржы институттарының белсенділігін ынталандыру болмақ.

4.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

2007 – 2009 жылдардағы дағдарыстың тәжірибесі бойынша қаржы секторын тұрақсыздандыру тәуекелінің негізгі факторлары:

- а) банк секторының сыртқы берешегінің жоғары деңгейі;
- б) Қазақстанның негізгі экспорттық баптары бағаларының құбылмалылығы;
- в) дағдарыс кезеңінде қаржы жүйесінде өтімділіктің тапшылығы (2007 жылдың екінші жартысында және 2008 жылы байқалды);
- г) кредиттік портфельдің салалық және институционалдық шоғырланудың жоғары деңгейі;
- д) экономиканың бірқатар «қызып кеткен» салаларын қаржыландыруға байланысты банктердің латенттік кредиттік тәуекелді қабылдауы болды.

Қазіргі кезде проблемалық банктердің сыртқы борышын қайта құрылымдау процесі аяқталды, сондай-ақ банктердің сыртқы борышының едәуір бөлігі өтелді. Мәселен, егер 2010 жылдың басында банктердің резидент еместер алдындағы жиынтық міндеттемелерде үлесі 33,6% болса, 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ол 20,6% болды. Осылайша, осы таралу арнасының Қазақстанның банк жүйесіне «еліктеу әсерінің» маңыздылығының төмендегені байқалады. Сонымен қатар Қазақстан экономикасы және қаржы жүйесі шикізат пен энергия тасымалдаушылары бағаларының төмендегені сияқты тәуекелдің осындай факторына айтарлықтай дәрежеде осал болып қалуда. Мәселен, 2008 жылдың соңында – 2009 жылдың басында мұнайдың бір баррелі бағасының 50 доллардан төмен болуы 2009 жылғы ақпанда теңгенің құнсыздануына әкеп соқтырды.

Дағдарысқа дейінгі кезеңде орын алған кредиттік дүрбелең заемшыларға кредиттер берумен ұштастырылып, олардың жағдайы дағдарыс кезеңінде айтарлықтай дәрежеде нашарлады, бұл кредиттік портфель сапасына теріс әсер етті. Мәселен, 2011 жылғы 1 қыркүйектегі жағдай бойынша 5-санаттағы және үмітсіз кредиттердің үлесі (біртекті кредиттер

бойынша провизияларды ескере отырып) тұтастай алғанда банк жүйесі бойынша 36,6% болды. Кредиттік портфельдің төмен сапасы аса маңызды проблема болуда, оны еңсеруден банктердің экономиканың дамуын қажетті көлемде қаржыландыруды жаңадан қаншалықты тез бастайтындығы және дағдарыстан кейінгі кезеңде экономиканың рецессиядан шығуының қаншалықты тиімді болатындығы байланысты болады.

Жұмыс істемейтін активтерді қысқарту мақсатында 2011 жылғы 11 наурызда Қазақстан Республикасының Қаржылық тұрақтылығы және қаржы нарығын дамыту жөніндегі кеңес отырысында Екінші деңгейдегі банктер активтерінің сапасын жақсарту тұжырымдамасы (бұдан әрі – Тұжырымдама) қабылданды. Осы Тұжырымдама проблемалық кредиттерді сатып алу және олардың құнын қалпына келтіру бойынша рәсімдерді жүргізу арқылы банктердің кредиттік портфельдерін сауықтыру үшін «Проблемалық кредиттер қоры» АҚ-ын (ПКК) құру, сондай-ақ екінші деңгейдегі банктердің банктердің күмәнді және үмітсіз талаптары мен активтерін сатып алатын ұйымдарды (КАБҰ) КАБҰ басқару және/немесе кейіннен іске асыру/қайта құрылымдау/секьюритилендіру мақсатында құруды болжайды. ПКК қазіргі кезде тіркеу барысында, оны 2011 жылдың аяғына дейін аяқтау жоспарланып отыр.

Өтімділікке қатысты айтар болсақ, оның 2007 жылдың екінші жартысында – 2008 жылы байқалған тапшылығы айтарлықтай дәрежеде Ұлттық Банктің ақша нарығындағы операцияларымен өтелді. Қазіргі кезде қарама-қарсы жағдай байқалуда – банктер ерен өтімді болуды және тәуекелдерді барынша консервативті қабылдауға байланысты, экономиканы кредиттемеуді артық көреді.

5. Банк секторының қаржылық тұрақтылығын және бәсекеге қабілеттілігін арттыру

5.1. Негізгі параметрлер

Банктік қызмет көрсету секторы бұрынғыша ірі және елдің қаржы секторының басым сегменті болып қалуда. 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша Қазақстанда 39 банк жұмыс істейді, ал олардың жиынтық активтері 2011 жылдың басынан бері 1 003,5 млрд. теңгеге немесе 8,3% ұлғая отырып, 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 13 035,0 млрд. теңгені құрады. Шетел валютасына номинирленген активтер жиынтық активтердің 38,8% немесе 5 057,5 млрд. теңгені құрады.

2011 жылдың басынан бері ЕДБ кредиттік портфелі 2011 жылғы 1 қазанда 10 095,3 млрд. теңгені құрай отырып, 1 029,4 млрд. теңгеге немесе 11,4% ұлғайды. Қарастырылып отырған кезеңде экономиканың салаларына банктер берген заемдардың көлемі 2011 жылдың басынан бері 898,5 млрд. теңгеге немесе 12,4% ұлғая отырып, 8 169,6 млрд. теңгені құрады. Берілген заемдардың үлесі: сауда секторына 25,8%, өндірістік емес салаға – 25,6%, құрылыс секторына – 23,1%, өнеркәсіп секторына – 16,1%.

2011 жылғы 1 қазанда ЕДБ жиынтық есептік меншікті капиталы 2011 жылдың басынан бері 125,0 млрд. теңгеге немесе 6,9% ұлғая отырып, 1 946,4 млрд. теңгені құрады.

2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ЕДБ жиынтық міндеттемелері 2011 жылдың басынан бері 909,9 млрд. теңгеге немесе 8,5% ұлғая отырып, 11 625,1 млрд. теңгені құрады. Олардың ҚР резидент еместері алдындағы міндеттемелері 2 392,7 млрд. теңгені құрады, бұл ЕДБ жиынтық міндеттемелерінің 20,6% құрайды. Шетел валютасына номинирленген міндеттемелер ЕДБ жиынтық міндеттемелерінің 42,0% немесе 4 887,1 млрд. теңгені құрады.

ЕДБ клиенттерінің тартылған салымдары (SPV салымдарын қоспағанда) ағымдағы жылдың басынан бері 1 022,1 млрд. теңгеге немесе 15,0% ұлғая отырып, 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша абсолюттік көрсетумен 7 847,4 млрд. теңгені құрады. Банктер тартқан салымдар құрылымында жеке тұлғалардың салымдары (SPV салымдарын қоспағанда) ағымдағы жылдың басынан бері 663,6 млрд. теңгеге (14,5%) ұлғайды, ал жеке тұлғалардың салымдары 358,5 млрд. теңгеге (15,9%) ұлғайды. Шетел валютасындағы салымдардың тартылған салымдардағы (SPV салымдарын қоспағанда) үлесі 2011 жылғы 1 қазанда 35,0% құрады.

ЕДБ кірістерінің жиынтық сомасы 2011 жылғы 1 қазанда 3 494,5 млрд. теңгені құрады, ал шығыстар сомасы есепті күні 3 479,7 млрд. теңгені (есепті күні 11,3 млрд. теңгені құраған табыс салығын қоспағанда) құрады. Банктердің пайдасы 2011 жылғы 1 қазанда 3,5 млрд. теңгені құрады.

Өтімділігі жоғары активтердің банк жүйесінің жиынтық активтеріндегі үлесі 2011 жылғы 1 қазанда 21,3% құрады.

5.2. Негізгі проблемаларды талдау

Елдің экономикалық дамуындағы оң үрдістер аясында Қазақстанның банк секторында кредиттеудің біртіндеп қалпына келтіруі байқалуда (ағымдағы жылдың басынан бері 11,4%). Алайда, банк секторында бұрынғыша ЕДБ кредиттік портфелінің құрылымында проблемалық заемдардың жоғары үлесі байқалуда.

Банктердің кредиттік портфелінің құрылымында 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша стандартты кредиттердің үлесі 25,3%, күмәнді кредиттердің үлесі 52,5%, ал үмітсіз кредиттердің үлесі 22,2% құрады. Жұмыс істемейтін кредиттердің кредиттік портфелінің құрылымындағы үлесі – 36,6% (абсолюттік көрсетумен – 3 691,5 млрд. теңге). Мерзімінің өтіп кетуі 90 күннен асатын берешегі бар кредиттердің сомасы 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 2 973,8 млрд. теңгені немесе ЕДБ кредиттік портфелінің 29,5% құрады.

Жоғарыда көрсетілген проблемалармен қатар, ұзақ мерзімді қорландыру дефициті де банктік кредиттеудің өсуін тежейтін фактор болып табылады. Ал ағымдағы өтімділік деңгейі барынша жеткілікті деңгейде тұр (Өтімділігі жоғары активтердің банк жүйесінің жиынтық активтеріндегі үлесі 2011 жылғы 1 қазанда 21,3% құрады).

Қысқа мерзімді перспективада Қазақстан банктерінің кредиттік портфелінің айтарлықтай өсуі болжанбайды, себебі банктердің өз кредиттік саясатын жалпы қайта тұжырымдау аясында кредиттік портфельдің өсуі баяу және біртіндеп

болады. Атап айтқанда, кредиттеудің өсуі экономиканың негізгі салаларын дағдарыс салдарынан тезірек қалпына келтіруге және сапалы заемшылар санының осымен қатар жүретін ұлғаюына және сол сияқты банктердің кредиттік портфельдің сапасына қатысты проблемаларды шешуіне қатысты болады.

Ғаламдық ауқымдағы сияқты Қазақстанның банк жүйесіндегі жоғарыда көрсетілген құрылымдық проблемалардың негізгі себептерінің бірі түпкілікті нәтижесінде шамадан тыс, оның ішінде дағдарыс құбылыстарына сезімтал салаларда кредиттік тәуекелдің артық шоғырлануы, активтер мен пассивтерді тиімсіз басқару салдарынан өтімділіктің жоғары тәуекелі және т.с. түріндегі тәуекелдердің жинақталуына себепші болған, бірінші кезекте тәуекел-менеджмент жүйесінің жеткіліксіз даму деңгейімен және қаржы ұйымдарындағы корпоративтік басқарудың барынша төмен деңгеймен туындаған тәуекелдерді толық бағаламау болғанын атап көрсеткен жөн. Осы тәуекелдердің дағдарыс кезеңінде материалдануы банк жүйесіндегі күрделі проблемаларға алып келді, олар осы күнге дейін байқалып отыр. Осыған байланысты тәуекелдерді басқару жүйелері мен қаржы ұйымдарында корпоративтік басқару практикасын дамыту және жетілдіру мәселелері басым болып қалуда.

5.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Ішкі факторлар

- 1) банк жүйесіндегі жұмыс істемейтін кредиттердің жоғары деңгейі;
- 2) ұзақ мерзімді өтімділік дефициті;
- 3) тәуекел-менеджмент пен корпоративтік басқарудың дамыған деңгейінің жеткіліксіздігі.

Сыртқы факторлар

- 1) экономиканың экспорттық бағдарлануы және экономика үшін теріс салдарлары;
- 2) экономика құрылымындағы салалық теңгерімсіздіктер;
- 3) корпоративтік сектордың борыштық жүктемесінің жоғары деңгейі;
- 4) нарықтық әлсіз тәртіп және қаржылық емес сектордағы айқындылықтың төмен деңгейі.

Қаржылық жағдайды тұрақты және борыштық жүкте месінің көлемі төмен кредитке қабілетті заемшылардың болмауына байланысты, банктер қысқа мерзімді артық өтімділіктің болуына қарамастан консервативтік кредит саясатын ұстанады.

6. Қаржылық тұрақтылықты арттыру және сақтандыру нарығын одан әрі даму үшін қажетті жағдайлар жасау, сондай-ақ сақтандыруды қадағалауды жетілдіру

6.1. Негізгі параметрлер

Елдің қаржы нарығында 38 сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы, 14 сақтандыру брокері, 83 актуарий жұмыс істейді. Сақтандыру секторының активтері ағымдағы жылдың басынан бері 6,1% немесе 21,0 млрд. теңгеге ұлғая отырып, 2011 жылғы 1 қазанда 364,2 млрд. теңгені құрады, сақтандыру секторының меншікті капиталы есепті кезеңде 222,0 млрд. теңгені құрай отырып, осындай кезеңде 13,3 млрд. теңгеге (6,4%) ұлғайды. Бұл ретте сақтандыру резервтерінің сомасы 2011 жылғы 1 қаңтардағы 114,9 млрд. теңгемен салыстырғанда есепті күні 121,5 млрд. теңгені құрады, сонымен қатар 5,7% ұлғайды. Міндеттемелердің сомасы 2011 жылғы 1 қаңтардағы 134,6 млрд. теңгемен салыстырғанда есепті күні 142,2 млрд. теңгені құрады, сонымен қатар 5,7% ұлғайды.

Тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 2010 жылғы 1 қазанмен салыстырғанда 22,1% ұлғая отырып, 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 129,6 млрд. теңгені құрады. Оның ішінде міндетті сақтандыру бойынша – 34,3 млрд. теңге (21,9% ұлғайды), ерікті жеке сақтандыру бойынша 37,9 млрд. теңге (48,6% ұлғайды), ерікті мүліктік сақтандыру бойынша – 57,5 млрд. теңге (9,4% ұлғайды).

Тікелей сақтандыру шарттары бойынша төленген сақтандыру төлемдерінің көлемі 2010 жылғы 1 қазанмен салыстырғанда 65,5% ұлғая отырып, 2011 жылғы 1 қазанда 31,0 млрд. теңгені құрады. Оның ішінде міндетті сақтандыру бойынша 8,4 млрд. теңге (17,9% ұлғайды), ерікті жеке сақтандыру бойынша – 15,1 млрд. теңге (62,1% ұлғайды) және ерікті мүліктік сақтандыру бойынша 7,5 млрд. теңге (3,2 есе ұлғайды).

Қайта сақтандыруға өткізілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 49,8 млрд. теңгені немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 38,4% құрады. Бұл ретте резидент еместерге қайта сақтандыруға өткізілген сақтандыру сыйлықақыларының сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлеміндегі үлесі айтарлықтай (30,3%) қала берді.

6.2. Негізгі проблемаларды талдау

Қазақстанның сақтандыру нарығының қалыптасу кезеңінде оған екінші деңгейдегі банктер өздерінің сақтандыру ұйымдары арқылы айтарлықтай әсер етті. Екінші деңгейдегі банктердің дағдарысқа дейінгі кезеңде экономиканы кредиттеуге, оның ішінде жеке тұлғаларға ипотекалық және тұтынушылық кредиттеу бағдарламалары бойынша заемдар беруге байланысты қызметін жандандыру мүлікті, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру, жазатайым жағдайлардан сақтандыру және өмірді сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақылары көлемінің өсуіне себепші болды.

Банк секторындағы және бағалы қағаздар нарығындағы қаржы құралдарының құны мен сапасының төмендеуіне, оның ішінде акциялардың бағаларын белгілеудің төмендеуіне, эмитенттердің облигациялар бойынша дефолтқа жол беруіне, екінші деңгейдегі банктер мен басқа эмитенттердің кредиттік рейтингілерін халықаралық рейтинг агенттіктердің төмендетуіне байланысты ахуал сақтандырушылардың инвестициялық және кредиттік тәуекелдердің көбеюіне себепші

болды. Қаржы-экономикалық дағдарыс кезеңінде сақтандыру ұйымдары бағалы қағаздарды қайта бағалау бойынша және күмәнді борыштар бойынша резервтерді қалыптастыру үшін шығыстар жұмсады.

Отандық ішкі қайта сақтандыру нарығы ерекше және ұсақ тәуекелдер нарығын білдіреді. Отандық сақтандыру ұйымдарын капиталдандырудың төмен болуы оларға тәуекелдердің үлкен көлемін өздеріне қалдырмайды, осыған байланысты тәуекелдердің негізгі бөлігі ҚР резидент еместерге қайта сақтандыруға беріледі. Сыртқы қайта сақтандыру статистикасы отандық сақтандыру ұйымдарының қайта сақтандыру қызметінің тиімсіз екені растайды. Қайта сақтандыру нәтижелілігінің төмен болуы себептері сақтандыру секторын капиталдандырудың төмен болуы, тиімсіз қайта сақтандыру саясаты, активтерді шығару немесе қаржы топтарының кірістерін оңтайландыру үшін «тәуекелсіз» қайта сақтандыру схемаларын пайдалану болып қалып отыр.

Тиімсіз қайта сақтандыруды жүзеге асыру проблемалары ресурстардың қайта сақтандыру арналары арқылы тым артық әкетілуінің отандық қайта сақтандыру нарығын капиталдандырудың өсуін шектеуіне тұрады және жалпы алғанда сақтандыру нарығының толыққанды дамуын тежейді.

Бұған қоса, шығындылық статистикасы көрсетіп отырғанындай, әсіресе бөлшек сақтандыру өнімдері бойынша көтеріңкі сақтандыру тарифтерінің проблемасы бар. Мұндай проблема сақтандыру тарифтері негізге алынып есептелетін шығындардың толыққанды статистикасының болмауына байланысты. Сонымен бірге, проблема халық кірісінің орташа деңгейін, сондай-ақ осы сегменттегі жоғары емес бәсекелестікті ескере отырып, тұтынушылардың мүмкіндіктеріне жауап беретін жаңа сақтандыру өнімдерін енгізудің күрделілігіне байланысты болуы мүмкін. Бұл ретте бөлшек сақтандыруды дамытуда негізгі тежеуші фактор корпоративтік клиенттерді сақтандырудың жоғары рентабельділігі болып табылады.

6.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Ішкі факторлар

Сақтандыру секторының ерекшелігі оның қызметінің сақтандыру статистикасын пайдаланумен тығыз байланысты екендігінде. Сақтандыру статистикасының толыққанды базасының болмауы қазіргі кезде отандық сақтандыру нарығының дамуына теріс әсер ететін факторлардың бірі болып табылады және сақтандыру ұйымдарына сақтандыру тәуекелдерін бағалау тиімділігін арттыруға, бара-бар сақтандыру резервтерін, тарифтерін, сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді есептеуге мүмкіндік бермейді, сондай-ақ сақтандырудағы алаяқтық фактілерін арттыруға себепші болады.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында сақтандыруды, әсіресе өмірді сақтандыруды дамыту халықтың кіріс деңгейінің жеткіліксіздігінен, сақтандыру қызметін тұтынушылардың сақтандыру жүйесіне сенімінің болмауынан, сенімді қаржы құралдарының шектеулілігінен, сондай-ақ ірі өндірістік тәуекелдерді сақтандыру кезінде көрінетін сақтандыру ұйымдарын капиталдандырудың жеткіліксіздігінен тежелуде.

Сыртқы факторлар

Қазақстанның табиғи және техногенді сипаттағы тәуекелдердің ықпалына бейімділігін ескере отырып, қазіргі кезде сақтандыру секторының тұрақты жұмыс істеуі үшін неғұрлым қауіпті апатты сипаттағы тәуекелдер, атап айтқанда жер сілкінісі, өндірістік авариялар болып отыр. Жағдайды талдау Қазақстандағы техногенді және табиғи сипаттағы апатты оқиғалардың болуы нәтижесіндегі шығындардың алдын алудың, жоюдың және қалпына келтірудің мемлекеттік жүйесі жеткілікті дамымаған.

Қазіргі кезде отандық сақтандыру нарығында ірі апатты тәуекелдерді сақтандыруға қабылдау үшін жеткілікті сыйымдылық жоқ, осыған байланысты мұндай тәуекелдерді Қазақстан Республикасының резиденті еместеріне қайта сақтандыруға берудің объективті қажеттілігі бар.

7. Бағалы қағаздар нарығын бұдан әрі дамыту үшін қажетті жағдайлар жасау

7.1. Негізгі параметрлер

2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша елдің қаржы нарығында 73 брокер–дилер, 10 тіркеуші, 10 кастодиан банк, зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын 13 ұйым, 34 инвестициялық портфельді басқарушы (бұдан әрі - ИПБ), 3 трансфер-агент жұмыс істейді.

Бағалы қағаздар нарығының инфрақұрылымы

Қазақстанның бағалы қағаздар нарығы инфрақұрылымының қажетті деңгейін қамтамасыз ететін негізгі институттар «Қазақстан Қор биржасы» АҚ (бұдан әрі - KASE), «Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ, сондай-ақ брокерлерді және (немесе) дилерлерді, тіркеушілерді және кастодиан банктерді қоса алғанда нарықтың кәсіби қатысушылары болып табылады. Бұдан басқа, бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызметті зейнетақы активтерін инвестициялық басқарушылар, ИПБ және трансфер-агенттер жүзеге асырады.

Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларының жиынтық активтері 2011 жылғы 1 қазанда ағымдағы жылдың басындағымен салыстырғанда 16,6% төмендеді және 134,0 млрд. теңгені құрады. Жиынтық міндеттемелер 27,3 млрд. теңге болды.

Қор нарығы

Қазақстанда қор нарығы жай-күйінің негізгі индикаторы KASE арқылы білдірілетін ұйымдасқан нарық болып табылады.

KASE-ге айналысқа жіберілген бағалы қағаздардың негізгі үлес салмағы борыштық бағалы қағаздарға тиесілі – 47,4% (244 шығарылым). Акциялар және мемлекеттік бағалы қағаздар секторлары бойынша – тиісінше 17,3% (89 шығарылым) және 34,7% (179 шығарылым). Инвестициялық қорлардың бағалы қағаздарының үлесі 0,4% құрайды (2 шығарылым).

Ағымдағы жылдың басынан бері акциялар нарығын капиталдандыру 30,6% немесе 2 745,4 млрд. теңге азайды, бұл ретте жыл басынан бері облигациялар нарығын капиталдандыру 95,6% немесе 2 951,3 млрд. теңге ұлғайды. Бұл ретте KASE ресми тізіміне кіргізілген мемлекеттік емес бағалы қағаздар нарығын жалпы капиталдандыру 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 12 254,0 млрд. теңге болды.

Инвестициялық пай қорларының және акционерлік инвестициялық қорлардың жиынтық активтері 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша тиісінше 450,0 млрд. теңге және 28,1 млрд. теңге болды. Бұл ретте инвестициялық пай қорларының және акционерлік инвестициялық қорлардың активтері ағымдағы жыл басынан бері 70,1% және 0,6% ұлғайды.

Инвестициялық пай қорларының жиынтық инвестициялық портфеліндегі негізгі үлес 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша акционерлік қоғамдар болып табылмайтын заңды тұлғалардың капиталына инвестициялар тиесілі, олардың үлесіне 86,2% тиесілі, екінші деңгейдегі банктердегі салымдар 6,3% құрайды, ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары – 2,0%, ал шетелдік эмитенттердің мемлекеттік емес бағалы қағаздары – 0,4%.

7.2. Негізгі проблемаларды талдау

Бағалы қағаздар нарығы ел экономикасын дамытудың басым бағыттарының бірі болып табылады, себебі жеке және институционалдық инвесторлардың уақытша бос қаражатын жинақтауға және оларды экономиканың нақты секторына жіберуге мүмкіндік береді.

Қазіргі кезде қаржы нарығы ұйымдасқан бағалы қағаздар нарығынына бағалы қағаздары айналысқа жіберілген эмитенттердің дефолты тәуекелінің ұлғаюынан, «репо» операциялары нарығына қатысушылардың міндеттемелерін орындамау фактілерінің болуынан, қор нарығына сенімсіздіктің артуынан, соның салдарынан биржалық айналымның төмендеуінен туындаған инвесторлардың, әсіресе жеке тұлғалардың белсенділігінің төмендеуінен көрініп отырған әлемдік қаржы дағдарысы салдарын бастан кешіруде.

Қазақстанның бағалы қағаздар нарығын дамытуды тежейтін негізгі проблема ұйымдасқан қор нарығына шығатын эмитенттер мен инвесторлар санының жеткіліксіздігінен ішкі қор нарығының өтімділік деңгейінің төмендігі болып табылады.

Осыған байланысты, отандық қор нарығын жандандыру мақсатында қор нарығында инвесторлар мен эмитенттердің белсенділігін арттыруды қамтамасыз ететін тетіктерді жетілдіруге, инвесторлардың құқықтары мен мүдделерін қорғауға және отандық қор нарығында болып жатқан инвестициялық үдерістерге олардың сенімін арттыруға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыруды жалғастыру жоспарлануда.

Ағымдағы жағдайда қаржы құралдарының, оның ішінде олар бойынша белсенді сауда жоқ құралдарының құнын тәуелсіз бағалаудың бара-бар жүйесінің болмауы жөніндегі мәселе неғұрлым өткір қойылуда, тиісінше, мұндай қаржы

құралдарының әділ нарықтық құнын айқындау мүмкін болмайды, бұл инвестор үшін тежеуші фактор болып табылады, себебі оларға қор нарығындағы өз инвестицияларын бағдарлау және нәтижелерін болжау барынша күрделі болады. Осыған байланысты, қаржы құралдарының әділ құнын айқындау әдістемесін және оны іс жүзінде қолдану тетіктерін жетілдіру жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

Бағалы қағаздар нарығының инфрақұрылымын жетілдіру шеңберінде маңызды міндеттердің бірі қарсы агенттердің жасалатын мәмілелер бойынша өз міндеттемелерін орындамауына жол бермеу мақсатында қаржы құралдарымен ұйымдасқан нарықта жасалатын мәмілелер бойынша есеп айырысулар жүйесін жетілдіру болып табылады. Осы мақсатта «қаржы құралдарымен мәмілелер бойынша клиринг қызметін» бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет түрі ретінде заң жүзінде тану және қызметтің осы түрін жүзеге асыруға құқылы болатын ұйымдарға қойылатын талапты айқындау жоспарлануда.

7.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Бағалы қағаздар нарығын дамыту республикадағы жалпы экономикалық ахуалға тікелей байланысты және қандай да болмасын экономиканың бағалы қағаздар нарығы арқылы экономиканың өкілдері инвестициялар тартатын өзге де секторларындағы барлық проблемаларды нақты көрсетеді. Мәселен, әлемдік қаржы дағдарысынан туындаған проблемалар эмитенттердің қаржылық жағдайларын әлсіретті, соның салдары шығарылған және ұйымдасқан қаржы нарығында айналыста жүрген қаржы құралдары бойынша эмитенттердің дефолт тәуекелінің артуы болып табылды және оның салдарынан инвесторлардың тұтастай алғанда республиканың бағалы қағаздар нарығына сенімсіздігін тудырды.

Эмитенттердің бағалы қағаздардың ұйымдасқан нарығында бағалы қағаздарды орналастыру арқылы қаражат тарту мүддесінің жеткіліксіздігі банктік кредиттеу бұрынғыша бизнесті дамыту үшін қаражат тартудың ең танымал тәсілі болып қала беру фактісімен түсіндіріледі, себебі банк кредитін ресімдеу мен алу рәсімі қарапайым, әрі ақпаратты жұртшылыққа ашуды талап етпейді. Қор нарығында облигациялық заемдар, өз кезегінде, өзінің барлық артықшылығына қарамастан, қазақстандық эмитенттер арасында қаржыландырудың негізгі тәсілі болып табылмайды, себебі ақпаратты және эмитенттің қаржылық жай-күйін жүйелі түрде көпшілік үшін жария түрде ашуды талап етеді.

Отандық қор нарығын дамытуға, қазақстандық эмитенттердің (ұлттық компаниялардың) отандық қор биржаларында бастапқы жария орналастыруды жүргізуіне әсер еткен елеулі фактор эмитенттерді және инвесторларды ішкі қор нарығында сауданы жандандыруға салықтық ынталандыру болып табылады, бұл өз кезегінде ішкі қор нарығының тиімді жұмыс істеуі мен өтімділігін қамтамасыз етеді.

Ішкі ұйымдасқан қор нарығында айналыстағы қаржы құралдары санының аз болуына байланысты, сондай-ақ неғұрлым өтімді қаржы құралдары да халықаралық нарықтарда айналыста болу фактісін ескере отырып, әлемдік сауда

алаңдарындағы ахуалды өзгерту республиканың ішкі қор нарығындағы өзгеруге де әкеліп соқтырады, бұл инвесторлардан республиканың ішінде ғана емес, одан тысқары да ахуалдың мониторингін талап етеді.

8. Қаржылық тұрақтылықты арттыру және жинақтаушы зейнетақы жүйесін бұдан әрі дамыту бойынша жағдайлар жасау

8.1. Негізгі параметрлер

Елдің қаржы нарығында 11 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – ЖЗҚ), зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын 14 ұйым жұмыс істейді.

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) шоттарының саны 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жыл басынан бері 155 990 бірлікке (2,0%) ұлғайып, 8 145 772, болды. Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылардың (алушылардың) шоттарының саны 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жыл басынан бері 1 199 бірлікке (3,0%) азайып, 38 335 болды. Ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жыл басынан бері 48 бірлікке (1,2%) ұлғайып, 4 093 болды.

Зейнетақы жарналарының жалпы түсімі ағымдағы жыл басынан бері 57,6 млрд. теңге (3,2%) ұлғайды, 2011 жылғы 1 қазанда 1 879,3 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан «таза» инвестициялық кірістің салымшылардың (алушылардың) жеке зейнетақы шоттарына бөлінген сомасы (комиссиялық сыйақыларды шегергенде) жыл басынан бері 37,9 млрд. теңге (6,6%) азайып, 2011 жылғы 1 қазанда 533,5 млрд. теңге болды.

Сақтандыру ұйымдарына қорлардан зейнетақы төлемдері мен аударымдары 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ағымдағы жылдың басынан бері 27,3 млрд. теңге (14,6%) ұлғайып, 214,2 млрд. теңге болды.

2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың инвестициялық басқаруындағы зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі жыл басындағыдан 265,3 млрд. теңге немесе 11,7% ұлғайып, 2 525,4 млрд. теңге болды.

2011 жылғы 1 қазанда инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі жыл басынан бері 137,3 млрд. теңге немесе 6,2% ұлғайып 2 361,1 млрд. теңге болды. 2011 жылғы 1 қазанда инвестициялық портфельдегі неғұрлым көп үлеске – 74,7% Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары және Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары ие болды. Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына инвестициялар 2011 жылдан бастап 12,7%ға төмендеді.

Қорлардың жиынтық капиталы 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 80,3 млрд. теңге болды, оның ішіндегі жарғылық капитал 46,9 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың жалпы көлемінің 58,4% болды. Активтердің жалпы сомасы 2011 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 90,2 млрд. теңге болды.

8.2. Негізгі проблемаларды талдау

Жинақтаушы зейнетақы қорлары активтері көлемінің жүйеге тұрақты түрде түсетін салымшылардың міндетті зейнетақы жарналары есебінен ұлғаюы кірістілікті көбейтуге қабілетті инвестициялауға арналған сапалы объектілерді талап етеді.

Оған қоса, қазіргі кезде қор нарығының инвесторларды өтімді қаржы құралдарының қажетті көлемімен қамтамасыз ете алмайтынын атап айту қажет. Бұл ретте жинақтаушы зейнетақы жүйесі шығарылған бағалы қағаздардың ұйымдасқан нарықта айналыста болу мүмкіндігін сақтау ғана емес, сонымен қатар жаңа өтімді және сенімді қаржы құралдарының пайда болуын да қажет етеді.

Жинақтаушы зейнетақы қорлары шектеулердің болуына байланысты негізінен қор нарығында жинақталған зейнетақы активтерін инвестициялайтындықтан, және тиісінше, неғұрлым ірі конституционалдық инвесторлар болып табылатындықтан, өзекті проблемалар да сондай-ақ жинақтаушы зейнетақы қорларының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету (және соның салдарынан, пруденциалдық реттеу жүйесін жетілдіру қажеттілігі де болады), зейнетақы активтерінің құрамына кіретін қаржы құралдарын, әсіресе өтімді емес қаржы құралдарын бағалаудың бірыңғай жүйесінің болмауы, сенімді эмитенттер шығарған өтімді қаржы құралдарының жетіспеуі болып табылады.

Ағымдағы жағдайларда жинақтаушы зейнетақы қорлары мен зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың қызметінің айқындығын арттыру, олардың зейнетақы жинақтарының инвестициялық портфельде болуы кезеңінде инфляция деңгейін жабатын инвестициялық қызметтерінің түсімділігі, сондай-ақ зейнетақы жинақтары ысырабын өтеу бойынша зейнетақы салымшыларының алдындағы олардың жауапкершілігі маңызды проблема болып қалуда.

Отандық зейнетақы секторының санамаланған факторларын азайту мақсатында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банк қызметін және қаржы ұйымдарын тәуекелдерді азайту тұрғысынан реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында қаржы ұйымдарының қызметі және отандық қор нарығында бағалы қағаздары айналымда жүрген эмитенттер туралы инвесторлардың хабардарлығын арттыру бойынша іс-шаралар көзделген, сондай-ақ мыналарға:

- зейнетақы активтерінің есебінен инвестициялық портфельдің құрылымы туралы ЖЗҚ толық ақпаратты ашуына,

- барлық акционерлік қоғамдардың қаржылық есептілік депозитарийінің сайтында қоғамның барлық корпоративтік оқиғалары, жылдық қаржылық есептілігі және аудиторлық есептері және т.б. туралы ақпараттарды орналастыруына,

- қор биржасына, оның ішінде эмитенттердің облигацияларды төлеуге алған қаражатын мақсатты пайдалану туралы ақпараттың ашылу деңгейін жоғарылатуға қатысты талаптар енгізілген.

Қазіргі кезде халықтың қаржылық сауаттылығын көтеру және жинақтаушы зейнетақы қорлары мен басқарушы компаниялардың қызметі туралы хабардар ету қажет болып табылады. Салымшының жинақтаушы зейнетақы қорын таңдауы, бірінші кезекте жинақтаушы зейнетақы қорының инвестициялық қызметінің нәтижелері мен тұрақты қаржылық жай-күйіне негізделеді, тиісінше, салымшылар (алушылар) мұндай ақпаратқа еркін кіре алатын болуы тиіс.

Жинақтаушы зейнетақы қорын таңдау туралы шешім қабылдау үшін жеткілікті көлемде жинақтаушы зейнетақы қорының қызметі туралы ақпаратпен салымшыларды (алушыларды) уақтылы қамтамасыз ету салымшылардың заңды құқықтары мен мүдделерін қорғау жүйесінің негізгі элементтерінің бірі болып табылады және сондықтан жинақтаушы зейнетақы жүйесінің әрмен қарай дамуының басым міндетінің бірі болып табылады.

8.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің әлеуметтік құрамдас бөлігі оның жұмыссыздық деңгейі және халықтың әл-ауқаты сияқты факторлардан тәуелділігін білдіреді, олар өз кезегінде жалпы экономикалық ахуалға тәуелді болады.

Сонымен қатар, ішкі қор нарығында неғұрлым ірі институционалдық инвесторлар болып табылатын жинақтаушы зейнетақы қорлары қызметінің нәтижесі республикадағы ұйымдасқан бағалы қағаздар нарығының даму деңгейіне тікелей байланысты. Тиісінше, бағалы қағаздар нарығын дамытудың барлық проблемасы да республиканың жинақтаушы зейнетақы жүйесі үшін де өзекті.

Өз кезегінде халықтың жинақтаушы зейнетақы жүйесіне тартылу деңгейіне сондай-ақ халықтың жинақтаушы зейнетақы қорларының және басқарушы компаниялардың қызметі туралы, атап айтқанда зейнетақы активтерін инвестициялау стратегиясы туралы хабардар болу дәрежесіне де байланысты, бұл көп жағдайда жинақтаушы зейнетақы жүйесіне сенімділік дәрежесі мен өздерінің жинақталған қаражатының мөлшерін ұлғайтуға ұмтылуды білдіреді.

9. АӨҚО-ның исламдық қаржыландыру бойынша өңірлік орталық ретінде алға басуы және қалыптасуы

9.1. Негізгі параметрлер

Республикада ислам банктерінің қызметін ұйымдастыру және исламдық қаржыландыруды ұйымдастыру үшін құқықтық негіз құрылды. Мәселен, 2009 жылғы 12 ақпанда «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ислам банктерін ұйымдастыру мен олардың қызметі және исламдық қаржыландыруды ұйымдастыру мәселелері бойынша

өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. Тиісті нормативтік құқықтық актілер құрылды. Бұдан басқа, қазіргі уақытта Ұлттық Банк исламдық қаржыландыру бойынша заңнаманы жетілдіру жұмысын жүргізуде.

Исламдық қаржыландырудың даму бағыттарын айқындау үшін мүдделі мемлекеттік органдар, оның ішінде Ұлттық Банк Қазақстанда исламдық қаржыландыруды дамыту жөніндегі 2010-2012 жылдарға арналған жол картасын қабылдады. Қазіргі уақытта Қазақстанда исламдық қаржыландыруды дамыту бойынша 2020 жылға дейінгі жол картасы әзірленді.

Қазақстанда қызметі исламдық қаржыландыру қағидаттарына сәйкес келетін ұйымдар жұмыс істейді. Мәселен, Қазақстанда бірінші рет исламдық сақтандыру компаниясы (такафул), бірінші исламдық банк, инвестициялық қор және исламдық қаржыландыру қағидаттарына сәйкес қызмет көрсететін басқа да компаниялар құрылды, олар исламдық қаржы құралдарын ұсынады. «Исламдық қаржыны дамыту қауымдастығы» ЗТБ құрылды (ИҚДҚ).

Исламдық капитал нарығын дамыту мақсатында Қазақстан Қор биржасының ресми тізіміне «исламдық бағалы қағаздар» жеке секторы қосылды.

Исламдық қаржыландыру мүмкіндіктері туралы қаржылық сауаттылықты арттыру мақсатында тұрақты негізде АӨҚО Академиясында исламдық қаржы бойынша оқыту семинарлары, сондай-ақ Лондондық аккредиттелген бағалы қағаздар және инвестициялар институтының (CISI) «Исламдық қаржыландыру» (IFQ) біліктілігі бойынша оқыту курстары өткізіледі.

Сондай-ақ Алматы өңірлік қаржы орталығын исламдық қаржыландыру бойынша өңірлік орталық ретінде жылжыту мақсатында тұрақты негізде исламдық қаржыландыру бойынша форумдар және конференциялар өткізіледі.

Бұдан басқа, 2011 жылғы 17 қарашада Ұлттық Банк Исламдық қаржылық қызмет көрсету жөніндегі кеңеске (Islamic Financial Services Board – бұдан әрі IFSB) қауымдасқан мүше ретінде қабылданды. IFSB-ке енумен Қазақстан республикада исламдық қаржыландыруды дамыту үшін басымдықтарға, оның ішінде техникалық қолдау алуға, IFSB бағдарламаларына қатысуға (семинарлар, дөңгелек үстелдер, конференциялар), жарияланымдардың көшірмелерін алуға (стандарттар, ұсынымдар, шолулар және т.б.) және IFSB кездесулерінен басқа да эксклюзивтік материалдар алуға ие болды. Тұтастай алғанда, бұл исламдық қаржыландыруды дамытушы елдер ретінде Қазақстанның имиджін көтеруге мүмкіндік береді.

9.2 Негізгі проблемаларды талдау

Исламдық қаржыландыруды одан әрі дамыту үшін мынадай негізгі проблемаларды шешу бойынша жұмыстар жүргізу қажет:

- 1) исламдық қаржыландыру бойынша нормативтік құқықтық базаны жетілдіру, оның ішінде исламдық сақтандыру бойынша заңнаманың болмауы;
- 2) халықтың қаржылық сауаттылығының төмен болуы.

9.3. Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Исламдық қаржыландырудың дамуы шаралар кешенін іске асыруды болжамдайды, ол қаржы қызметінің исламдық индустриясы секторлары бойынша барлық мүдделі мемлекеттік органдардың үйлестірілген іс-әрекеттерін жүргізуді көздейді. Мемлекеттік органдардың және даму институттарының тығыз өзара іс-әрекеті исламдық қаржыландыруды дамытушы ел ретінде Қазақстанның имиджін көтеруге мүмкіндік береді.

Исламдық қаржыландыру қағидаттарын сақтамау Қазақстанда исламдық қаржы индустриясының тұрақсыздығына әкеледі. Каспий және Орталық Азия аймағында жаңа бәсекеге қабілетті қаржы орталықтарының пайда болуы капиталдың қайтуына, қор нарығының бөлінуіне, негізгі эмитенттердің және шетелдегі инвесторлардың кетуіне әкелуі мүмкін және тұтастай алғанда АӨҚО исламдық қаржыландыру бойынша өңірлік орталық ретінде имиджін арттыруға кедергі келтіретін болады.

Исламдық қаржы саласында мамандардың жоқтығын атап өтпеуге болмайды (кадр тәуекелдері). Салада білікті кадрлар тапшылығы сезіледі. Тиісінше исламдық қаржы және құқық саласында мамандандырылған кадрлардың болмауы Қазақстанда исламдық қаржының дамуына кедергі келтіретін болады.

3. Стратегиялық бағыттар, мақсаттар, міндеттер, мақсатты индикаторлар, іс-шаралар және нәтижелердің көрсеткіштері

3.1. Стратегиялық бағыттар, мақсаттар, міндеттер, мақсатты индикаторлар, іс-шаралар және нәтижелердің көрсеткіштері

1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу

1.1-мақсат. Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету

Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып								
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде					
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Инфляцияны ұстап тұру	ҚРСА, ҚРҰБ	жыл соңында %	6,2	6,0-8,0	6,0-8,0	6,0-8,0	6,0-8,0	6,0-8,0	6,0-8,0	6,0-8,0
Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің «Инфляция» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	ҚР рейтингіндегі орны	119	110	117	116	115	114	113	

Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің «Пайыздық ставка спрэді» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	ҚР рейтингіндегі орны	109	23	23	23	23	23	23
Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің «Ұлттық жинақтар деңгейі» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	ҚР рейтингіндегі орны	14	31	12	12	12	12	12

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:

1.1.1-міндет. Экономикадағы ақша ұсынысын реттеу

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Экономиканы монетизациялау деңгейі (М3 ақша массасының номиналды ЖІӨ-ге қатынасы)	ҚРҰБ, ҚРСА	%	44	44-47	35-тен төмен емес	33-тен төмен емес	33-тен төмен емес	33-тен төмен емес	33-тен төмен емес

Банк жүйесіндегі резиденттер депозиттерінің көлемі	ҚРҰБ, ҚРСА	ЖІӨ-ге %	38,7	35-тен төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	
Банктердің экономикаға кредиттерінің көлемі	ҚРҰБ, ҚРСА	ЖІӨ-ге %	44,9	35-тен төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	30-дан төмен емес	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Депозиттер тарту						х	х	х	х	х
Қысқа мерзімді ноталар шығару						х	х	х	х	х
Қайта қаржыландыру заемдарын беру						х	х	х	х	х
<i>1.1.2-міндет. Инфляция бойынша мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін, Ұлттық Банктің ставкалар дәлізінде нарықтық пайыздық ставкаларды ұстап тұру</i>										
Тікелей нәтижелердің көрсеткіші	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде					
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ақша нарығындағы жағдайға және инфляция деңгейіне қарай ресми қайта қаржыландыру ставкасын белгілеу	ҚРҰБ	%	7,0	7,0	6-8	6-8	6-8	6-8	6-8	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				

					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Ұлттық Банк Басқармасының қаулысын дайындау					х	х	х	х	х
<i>1.1.3-міндет. Ақша-кредит саясаты бойынша шешімдер қабылдаудың транспаренттілігін арттыру</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіші	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ақша-кредит саясаты мәселелері бойынша баспасөз релиздерін шығару	ҚРҰБ	саны	16	12	12	12	12	12	12
«Инфляцияға шолуды» шығару	ҚРҰБ	саны	4	4	4	4	4	4	4
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Ақпарат дайындау және баспасөз релиздерін жариялау					х	х	х	х	х
Ақпарат дайындау және «Инфляцияға шолуды» жариялау					х	х	х	х	х

1.2-мақсат. Ақша-кредит және өзге де мемлекеттік саясат саласында негізделген шешімдерді қабылдау үшін статистикалық ақпаратпен қамтамасыз ету

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	<i>оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып</i>
--------------------	--------------	--

		<i>есепті кезеңде</i>			<i>жоспарлы кезеңде</i>				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Төлем балансы, халықаралық инвестициялық позиция және сыртқы борыш бойынша талдамалық және стандарттық кестелерді уақтылы орналастыруды қамтамасыз ету – жыл сайын, кемінде 29 кесте	статистикалық ақпарат	саны	29	29	29	29	29	29	29
<p>Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері: <i>1.2.1-міндет. Сыртқы экономикалық статистиканың халықаралық стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	<i>есепті кезеңде</i>		<i>жоспарлы кезеңде</i>				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ҚР Ұлттық Банкінің Интернет -ресурсында жарияланатын төлем балансы, халықаралық инвестициялық позиция және сыртқы борыш бойынша ақпараттық материалдар саны	бастапқы статистикалық және әкімшілік деректер	талдамалық және стандарттық кестелер саны	29	29	29	29	–	–	–
ҚР Ұлттық Банкінің Интернет -ресурсында жарияланатын	бастапқы статистика-	талдамалық және	–	–	–	–	29	29	29

жаңа әдіснамаға сәйкес төлем балансы, халықаралық инвестициялық позиция және сыртқы борыш бойынша ақпараттық материалдар саны	лық және әкімшілік деректер	стандарттық кестелер саны (кемінде)								
Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне және (немесе) Қазақстан Республикасы Үкіметіне жіберілетін сыртқы сектордың жекелеген факторлары және көрсеткіштері бойынша ақпараттық материалдардың саны	бастапқы статистикалық және әкімшілік деректер	көрсеткіштердің саны (кемінде)	–	–	4	4	4	4	4	
		ақпараттық материалдардың саны	4	4	3	3	3	3	3	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Сыртқы экономикалық шоттар бойынша қаржы және нақты секторлардың субъектілеріне ведомстволық статистикалық байқаулар жүргізу						x	x			
Жаңа әдіснамаға сәйкес сыртқы экономикалық шоттар бойынша қаржы және нақты секторлардың субъектілеріне ведомстволық статистикалық байқаулар жүргізу								x	x	x
Сыртқы сектордың статистикасын қалыптастыру бойынша статистикалық әдіснаманы әзірлеу							x			
Жаңа әдіснамаға сәйкес сыртқы экономикалық шоттар бойынша статистикалық нысандарды қайта қарау							x			
Мемлекеттік емес сыртқы заемдар бойынша шарттарға мониторинг жүргізу және борыштық міндеттемелері анағұрлым көп ұйымдардың сыртқы борышының жай-күйін бағалау						x	x	x	x	x

Мемлекеттік сектордың сыртқы борышын кең мағынада бағалау	x	x	x	x	x
Халықаралық әдіснаманы ескере отырып және басқа елдермен салыстыра отырып төлем балансының, халықаралық инвестициялық позицияның және сыртқы борыштың жеке көрсеткіштерін бағалау	x	x	x	x	x
Жарғылық капиталына Ұлттық Банктің қатысуы бар компаниялардың борышының жай-күйін бағалау	x	x	x	x	x
Нақты тиімді айырбастау бағамының мониторингі	x	x	x	x	x

1.3-мақсат. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын сенімгерлік басқаруды жүзеге асыру
Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарламаның кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып								
		есепті кезеңде			есепті кезеңде					
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің көлемі	ҚРҰБ	тауар және қызмет көрсету импортының айлары	7,1	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес	3-тен кем емес
Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері: <i>1.3.1-міндет. Ұлттық Банктің алтынвалюта активтерінің өтімділігін қамтамасыз ету</i>										
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде					
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	

			ЖЫЛ (есеп)	ЖЫЛ (жос- пар)	ЖЫЛ	ЖЫЛ	ЖЫЛ	ЖЫЛ	ЖЫЛ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Өтімділік портфелі көлемінің алдағы 6 айда сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің көлеміне қатынасы	ҚРҰБ	бірлік	164,79	62,25	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес
Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің өтімділік портфелінің көлемі	ҚРҰБ	млрд. АҚШ долл.	9,77	3,93	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 ЖЫЛ	2012 ЖЫЛ	2013 ЖЫЛ	2014 ЖЫЛ	2015 ЖЫЛ
1					2	3	4	5	6
Тікелей нәтиженің көрсеткішін тиісті деңгейде ұстап тұруға арналған активтермен операциялар жасау									х
<i>1.3.2-міндет.. Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің сақталуын қамтамасыз ету</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос- пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Халықаралық резервтердің қысқа мерзімді (1 жылға дейін)	ҚРҰБ	%	109,7	–	–	–	–	–	80- нен

сыртқы борыштың көлеміне деңгейі										кем емес
Сыртқы алтынның тұрақты көлемі	ҚРҰБ	млн. трой унциясы	1,61	1,51	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес	1,5-тен кем емес
Эталондық портфельге кіретін елдердің мемлекеттік (тәуелсіз) және агенттік борыштық міндеттемелерінің, халықаралық қаржы ұйымдарының борыштық міндеттемелерінің, Ұлттық Банктің алтын-валюта активтерінің инвестициялық портфеліндегі қолма-қол ақшаның үлесі	ҚРҰБ	%	98,88	99,84	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес	70-тен кем емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Тікелей нәтиженің көрсеткішін тиісті деңгейде ұстап тұруға арналған активтермен операциялар жасау										х
<i>1.3.3-міндет. Қазақстан Республикасының Ұлттық қорын сенімгерлік басқаруды жүзеге асыру</i>										
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде					
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Соңғы үш жылдың қорытындылары бойынша ҚР Ұлттық қорының оң кумулятивтік кірістілігін қамтамасыз ету	ҚРҰБ	%	15,26	8,03	>0	>0	>0	>0	>0
ҚР Ұлттық қорының тұрақтандыру портфелінің мөлшері	ҚРҰБ	млрд. АҚШ долл.	6,0	8,8	5-тен кем емес	5-тен кем емес	5-тен кем емес	5-тен кем емес	5-тен кем емес
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
ҚР Ұлттық қорының активтерін сенімгерлік басқару					x	x	x	x	x
Тікелей нәтижелер көрсеткіштерін тиісті деңгейде ұстап тұру үшін активтермен операциялар жасау					x	x	x	x	x

2-стратегиялық бағыт. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру

2.1.-мақсат. Ырықтандырылған валюталық режим және Кеден одағының жұмыс істеуі жағдайларындағы валюталық реттеу және бақылау жүйесін жетілдіру

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі.	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік	Дүниежүзілік	Рейтинг-	116	114	112	–	–	–	–

индексінің «Капитал қозғалысына шектеулер» көрсеткіші	Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	тегі ҚР орны							
<p>Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:</p> <p><i>2.1.1-міндет. Валюталық реттеудің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру, оның ішінде кеден одағының жұмыс істеуі жағдайында</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Нормативтік құқықтық және/немесе заңнамалық актілердің саны	НҚА/ Заң	актілердің саны	7	2	3	2	1	–	–
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Валюталық құндылықтардың айналыс тәртібін реттеуді жетілдіру					x	x	x	x	x
<p><i>2.1.2-міндет. Валюталық операциялар және капитал ағындары бойынша толық және шынайы ақпарат алу мақсатында валюталық бақылау рәсімдерін жетілдіру</i></p>									

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Инспекциялаумен қамтылған уәкілетті банктердің саны	ҚРПӘ-ге ақпарат	% (кем емес)	29	20	10	10	10	10	10
Инспекциялаумен қамтылған уәкілетті ұйымдардың саны	ҚРПӘ-ге ақпарат	% (кем емес)	63	50	30	30	30	30	30
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Уәкілетті банктерді және уәкілетті ұйымдарды тексеруді ұйымдастыру (тексерулерді селективтік жоспарлау, жүргізу, нәтижелері бойынша актілер ресімдеу (жыл сайын))					х	х	х	х	х
<p><i>2.1.3-міндет. Валюталық заңнама бұзушылығын болдырмау мақсатында халықтың және бизнес-қоғамдастықтың Қазақстан Республикасында валюталық операцияларды жүзеге асыру тәртібі туралы хабардар болуын одан әрі арттыру, оның ішінде ҚРҰБ-нің аумақтық филиалдары арқылы</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бұқаралық ақпарат	БАҚ	саны	13	5	5	5	5	5	5

құралдарындағы жарияланымдар және сөз сөйлеу									
Валюталық заңнаманың мәселелері бойынша семинарлардың саны	ҚРПӘ-ге ақпарат	саны	4	2	2	2	2	2	2
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Валюталық реттеудің және валюталық бақылаудың мақсаттары, жүзеге асыру жөніндегі шаралар және талаптарын сақтамағаны үшін жауапкершілік туралы ақпараттық-түсіндірме науқанын жүргізу					x	x	x	x	x

3-стратегиялық бағыт. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру

3.1-мақсат. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің тиімділігін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2010 жылмен салыстырғанда елдегі қолма-қол жасалмайтын төлемдер көлемінің өсуіне қол жеткізу	ҚРҰБ	%	2008 жылмен салыстырғанда 12,6	2009 жылмен салыстырғанда 17,5	3-тен кем емес	5-тен кем емес	8-ден кем емес	10-нан кем емес	13-тен кем емес

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:									
3.1.1-міндет. Операторы «ҚРҰБ ҚБЕО» РМК болып табылатын ұлттық төлем жүйелерінің (Банкаралық ақша аудару жүйесі және Банкаралық клирингі жүйесі) тиімді, сенімді және үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі.	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Төлем жүйелерінің бір жылдағы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті ² , %-бен	ҚРҰБ	%-бен	БААЖ -да – 99,82; БКЖ-да – 99,94	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес	90-нан кем емес
Қазақстанның төлем жүйелерін резервтік орталықтың бағдарламалық-техникалық кешеніне көшіру	ҚРҰБ	Іс-шаралар саны	2	2	2	2	2	2	2
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
ҚБЕО төлем жүйелерінің (БААЖ және Банкаралық клирингі жүйесі) үздіксіз жұмыс істеуінің мониторингі және бақылау, іркілістер мен тұрып қалулар					х	х	х	х	х

² Төлем жүйесінің бір жылғы жұмыс қабілеттілігінің коэффициенті төлем жүйесінің нақты жұмыс уақытының (төлем жүйесі тоқтатылған уақыт кезеңін қоспағанда, төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) жалпы жұмыс уақытына (төлем жүйесінің операциялық күні ашылғаннан бастап операциялық күні жабылғанға дейінгі уақыт кезеңі) қатынасы ретінде есептеледі

болған кезде жылдам жауап қату және техникалық проблемаларды жою					
Төлем жүйелерінің жұмыс қабілеттілігі коэффициенттерін ай сайынғы, жыл сайынғы негізде есептеу	x	x	x	x	x
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК-мен бірлесіп төлем жүйелерін резервтік орталықтың бағдарламалық-техникалық кешеніне көшіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу	x	x	x	x	x

4-стратегиялық бағыт. Қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу

4.1-мақсат. Қаржы жүйесінің тұрақтылығын арттыру

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	<i>оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып</i>							
		<i>есепті кезеңде</i>			<i>жоспарлы кезеңде</i>				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің «Банктердің сенімділігі» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	Рейтингтегі ҚР орны	128	131	131	129	127	125	125
Әкімшілік кедергілерді төмендету	ҚРҰБ	%	–	–	–	2011 жыл-	–	–	–

						мен салыстырылғанда 30%			
<p>Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:</p> <p><i>4.1.1-міндет. Қаржылық делдалдық деңгейінің мониторингі және салымшылардың банк жүйесіне деген сенімділігін қолдау</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кредит нарығының параметрлерін зерделеуді жариялау	ҚРҰБ	саны	4	4	4	4	4	4	4
Қаржылық тұрақтылық туралы есепті жариялау	ҚРҰБ жылдық есебі	саны	1	1	1	1	1	1	1
Сыртқы және ішкі міндеттемелер бойынша дефолтқа жол берген жүйе құраушы қаржы институттарының саны	ҚҚК	саны	3	0	0	0	0	0	0
Банк секторын стресс-тестілеу	ҚҚК	стресс-тесттер	11	4	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес	1-ден кем емес
Кредиттеу объектілері,	ҚРҰБ	саны	24	24	24	24	24	24	24

қызмет түрлері, халыққа ипотекалық кредит беру, тұтынушылық кредит беру, шағын бизнес бағыттары бойынша өңірлерді қоса алғанда, елдің кредиттік нарығының ахуалы туралы статистикалық ақпаратты жариялау										
Екінші деңгейдегі банктердің стресстік активтерді басқару жөніндегі ұйымдарға (ПАҚ және САБҰ) тапсырылған проблемалық активтерінің жиынтық көлемі туралы ҚРПӨ-ге ақпарат	«ПКҚ» АҚ, Екінші деңгейдегі банктер	саны				1	1	1	1	
«Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ жарғылық капиталын ұлғайту	ҚРҰБ жылдық есебі	%	10	10	10	10	10	10	10	
Жеке тұлғалардың депозиттері бойынша кепілдік өтеудің мөлшері	ҚРҰБ	миллион теңге	5	5	5	5	5	5	5	
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Кредит нарығының параметрлеріне зерделеу жүргізу						х	х	х	х	х
Қаржылық тұрақтылық туралы есепті дайындау						х	х	х	х	х
Ұлттық Банктің банктік заемдарын беруі (қажеттілігіне қарай)						х	х	х	х	х

Банк секторына стресс-тестілеу жүргізу			x	x	x	x	x	x	
Елдің кредит нарығының ахуалы туралы статистикалық ақпарат қалыптастыру			x	x	x	x	x	x	
Екінші деңгейдегі банктердің проблемалық активтерін стресстік активтерді басқару жөніндегі ұйымдарға (ПАҚ және САБҰ) тапсырудың мониторингі				x	x	x	x	x	
Екінші деңгейдегі банктердің активтері және шартты міндеттемелері сапасының мониторингі				x	x	x	x	x	
Ұлттық Банк Басқармасының қаулысын дайындау			x	x	x	x	x	x	
«Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» ҚР Заңына өзгерістер енгізу			x						
<i>4.1.2-міндет. Қаржы ұйымдарында халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының тиімді қолданылуын қамтамасыз ету</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	<i>есепті кезеңде</i>		<i>жоспарлы кезеңде</i>				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік бойынша әзірленген нормативтік құқықтық актілерінің саны және қаржы ұйымдарының бухгалтерлік есебін жүргізуді автоматтандыру	ҚРҰБ жылдық есебі	НҚА саны	13	10	5	5	5	5	5
Қаржы ұйымдарына	ҚРҰБ	қаржы	37	20	12	12	12	12	12

бухгалтерлік есепті жүргізуді автоматтандыратын жүйелерге қойылатын талаптарды сақтау бойынша жүзеге асырылған тексерулердің саны	жылдық есебі	нарығы субъектілеріне тексерулердің саны								
Қаржы ұйымдарының, ҚҚК қызметкерлерін және жоғары оқу орындары студенттерін ХҚЕС бойынша оқыту және біліктілігін арттыру семинарларының саны	ҚРҰБ жылдық есебі	семинарлар саны	9	7	5	5	5	5	5	5
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді, сондай-ақ қаржы ұйымдарының бухгалтерлік есебін жүргізуді автоматтандыру жөніндегі талаптарды жетілдіру						x	x	x	x	x
Қаржы ұйымдарының бухгалтерлік есепті жүргізуді автоматтандыратын жүйелерге қойылатын талаптарды сақтауын бақылау, оның ішінде ҚҚК қызметкерлерін тарта отырып тексеру арқылы						x	x	x	x	x
Қаржы ұйымдарының, ҚҚК қызметкерлерін және жоғары оқу орындары студенттерін ХҚЕС бойынша оқыту және біліктілігін арттыру жөніндегі іс-шараларды өткізу						x	x	x	x	x
<i>4.1.3-міндет. Банк жүйесінің өтімділігін қолдау</i>										
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	<i>есепті кезеңде</i>		<i>жоспарлы кезеңде</i>					
			2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	

			(есеп)	(жос- пар)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Банктің Ұлттық Банк алдындағы қайта қаржыландыру операциялары және берілген кепілдіктер бойынша өтелмеген міндеттемелерінің көлемі	ҚРҰБ	банктердің жиынтық меншікті капиталынан %-бен	50-ден артық емес	50-ден артық емес	50-ден артық емес	50-ден артық емес	50-ден артық емес	50-ден артық емес	50-ден артық емес
Ең төменгі резервтік талаптардың нормативтері: ішкі міндеттемелер және өзге де міндеттемелер бойынша	ҚРҰБ	кезеңнің соңында %	1,5 2,5	6 8-ден артық емес	6 8-ден артық емес	6 8-ден артық емес	6 8-ден артық емес	6 8-ден артық емес	6 8-ден артық емес
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Кері РЕПО операцияларын жүргізу					x	x	x	x	x
Банктерге қайта қаржыландыру заемдарын беру					x	x	x	x	x
Қажеттілігіне қарай Ұлттық Банк Басқармасының қаулысын дайындау					x	x	x	x	x
<i>4.1.4-міндет. Қаржы ұйымдарының қызметіне жағдайларды жақсарту</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Қадағаланатын субъектілерді тексерудің жоспарлы санын қысқарту	ҚРҰБ	тексерумен қамтылған дардың саны (%)	-	-	15,2	15,0	11,0	10,6	10,6
Уақыт пен шығындарды қоса алғанда, бизнесті тіркеумен және жүргізумен (рұқсаттарды, лицензияларды алумен, аккредиттеумен, консультациялар алумен) байланысты операциялық шығындарды азайту	ҚРҰБ	теңге/адам-сағат	-	-	-	2011 жыл-мен салыстырғанда 30%	-	-	-
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Заңнаманы әкімшілік кедергілерді азайту бөлігінде жетілдіру					х	х	х	х	х

5-стратегиялық бағыт. Банк секторының қаржылық тұрақтылығын және бәсекеге қабілеттілігін арттыру, реттеу мен қадағалау жүйесін жалпы әлемдік қадағалау стандарттарына жақындату

5.1-мақсат. Дағдарыс жағдайларын болдырмауға ықпалын тигізеті тәуекелдерді бағалау негізіндегі банктердің қаржылық тұрақтылығының мазмұнды мониторингіне негізделген банк секторын реттеу жүйесін жетілдіру

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жос-)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

				пар)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Қаржылық тұрақтылықтың біріктірілген индексі ³	ҚҚК	коэффициент	2,60	3,43	3,0-ден артық емес	2,9-дан артық емес	2,8-ден артық емес	2,7-ден артық емес	2,5-тен артық емес
Херфиндаль-Хиршман индексі ⁴	ҚҚК	коэффициент	1 409	1 246	1 500-ден артық емес	1 400-ден артық емес	1 400-ден артық емес	1 300-ден артық емес	1 300-ден артық емес
Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің «Заемдарды/кредиттерді алудың жеңілдігі/қиындығы» көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілігінің есебі	рейтингтегі ҚР орны	86	121	120	119	118	117	116
«Doing Business» Дүниежүзілік Банк рейтингіндегі «Кредиттерді алу» индикаторы бойынша Қазақстан	Дүниежүзілік Банкінің есебі	рейтингтегі ҚР орны	69	75	78	78	77	77	76

³Қаржылық тұрақтылықтың біріктірілген индексінің мәні: 1-ден 1,5-ке дейін – тұрақты; 1,5-тен 2-ге дейін – қалыпты (орташа тәуекел деңгейімен); 2-ден 2,5-ке дейін – қанағаттанарлық (тәуекелдердің ұлғаюы үрдісімен); 2,5-тен 3-ке дейін – қанағаттанарлық (өте жоғары тәуекелдер деңгейімен); 3-тен 3,5-ке дейін - тұрақсыз; 3,5-тен жоғары – қауіпті.

⁴ Херфиндаль-Хиршман индексінің мәні: 10-нан 20-ға дейін млн. адам халқы бар, шоғырланбаған –1000 аз; орташа шоғырланған –1000-нан 2000-ға дейін; жоғары шоғырлану дәрежесі –2000-нан көп .

Республикасының позициясы									
Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері: 5.1.1-міндет. Банк секторындағы тәуекелдерді шектеу, ЕДБ-де және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда тәуекел-менеджменттің рәсімдерін жетілдіру									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі.	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Банктердің жиынтық міндеттемелеріндегі олардың сыртқы міндеттемелерінің үлесі	ҚРҰБ	%	–	30-дан артық емес	30-дан артық емес	30-дан артық емес	30-дан артық емес	30-дан артық емес	30-дан артық емес
ЕДБ пруденциалдық реттеу, оның ішінде өтімділік тәуекелін, кредиттік және нарықтық тәуекелін реттеу, ЕДБ капиталдануын арттыру бөлігінде	ҚРҰБ	НҚА	5	–	–	–	1	–	–
ЕДБ-де тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі	ҚРҰБ	НҚА	3	–	–	1	–	–	1
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
ЕДБ және банк операцияларын жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілердің тұрақты мониторингі және жетілдіру					х	х	х	х	х

ЕДБ пруденциалдық реттеуін, оның ішінде өтімділік тәуекелін, кредиттік және нарықтық тәуекелін реттеу, ЕДБ капиталдандыруын арттыру бөлігінде жетілдіру			x		
ЕДБ-де тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін жетілдіру		x			x

б-стратегиялық бағыт. Қаржылық тұрақтылықты арттыру және сақтандыру нарығын одан әрі жетілдіру үшін қажетті жағдайлар жасау

б.1-мақсат. Сақтандыру ұйымдарының қызметін реттеуді жетілдіру және сақтандыру нарығының инфрақұрылымын одан әрі жетілдіру

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Қаржылық тұрақтылықтың біріктірілген индексі	ҚҚК	коэффициент	2,4	2,31	2,4-тен артық емес	2,4-тен артық емес	2,4-тен артық емес	2,4-тен артық емес	2,4-тен артық емес
Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:									
<i>б.1.1-міндет. Міндетті сақтандыру жүйесінің тиімділігін арттыру және өмірді сақтандыру нарығын одан әрі дамыту</i>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Міндетті сақтандыру жүйесі, оның ішінде сақтандырудың міндетті түрлерінің тізбесін оңтайландыру мәселесін қарау	ҚРҰБ	Заң жобасы	1	–	–	–	1	–	–
Қазақстанның халықаралық көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін сақтандыру жүйесіне кіруі не іс жүзінде бар интеграциялық институттар шеңберінде көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін сақтандыру талаптарын біргеелендіру	ҚРҰБ	Үкіметке ұсыныс	–	–	1	–	–	–	–
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Сақтандыру ұйымдарының және сақтандыру нарығының басқа да қатысушыларының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілеріне тұрақты түрде мониторинг жүргізу және жетілдіру					x	x	x	x	x
Міндетті сақтандыру жүйесін жетілдіру, оның ішінде сақтандырудың міндетті түрлерінің тізбесін оңтайландыру мәселесін қарау							x		
Қазақстанның халықаралық көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін сақтандыру жүйесіне кіру не іс жүзінде бар интеграциялық институттар шеңберінде көлік құралдары иелерінің жауапкершілігін сақтандырудың талаптарын біргеелендіру мүмкіндігін қарастыру					x				
<i>6.1.2-міндет. Халықаралық стандарттар негізінде сақтандыру ұйымдарының пруденциалдық реттеуін одан әрі</i>									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ЖІӨ-ге қарағанда акциялар және облигациялар нарығының капиталдануы	ҚҚК	%	50	46	50	54	59	64	70
Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің құрамындағы тәуелсіз директорлардың үлесі	ҚҚК	%-бен	30	30	30-дан кем емес	30-дан кем емес	30-дан кем емес	30-дан кем емес	30-дан кем емес
«Бағалы қағаздар нарығын реттеу» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	116	119	112	112	111	111	110
«Корпоративтік басқарудың тиімділігі» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	98	86	67	66	65	64	63
«Қаржылық қызметтерінің болуы» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны		93	91	91	90	90	89
«Қаржылық қызметтердің	Дүниежүзілік	ҚР-ның		102	103	103	102	102	101

қолжетімділігі» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	рейтингтегі орны							
«Жергілікті қор биржалары арқылы қаржыландыру» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	99	106	107	106	105	104	103
«Заңды құқықтар индексі» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	71	75	89	88	87	86	85
«Акцияларының аз пакеті бар акционерлердің құқықтарын қорғау» Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік индексінің көрсеткіші	Дүниежүзілік Экономикалық Форумның ғаламдық бәсекеге қабілеттілік есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	109	116	113	113	112	112	111

Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:

7.1.1-міндет. Бағалы қағаздар нарығының инфрақұрылымын одан әрі жетілдіру және қор нарығының өтімділігін арттыру, қаржы нарығында инвесторлардың белсенділігін және инвесторлардың құқықтары мен мүдделерін қорғауды

қамтамасыз ететін тетіктерді ендіру, сондай-ақ бағалы қағаздар нарығындағы қызметті жүзеге асырудың айқындылығы мен әділеттілігін қамтамасыз ету.

Қор нарығындағы тәуекелдерді шектеу және бағалы қағаздар нарығы субъектілерінің тәуекел-менеджменті рәсімдерін жетілдіру

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 год (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Бағалы қағаздар нарығында клиринг қызметін жүзеге асыру тәртібін анықтау арқылы ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығындағы есеп айырысу жүйесі	ҚРҰБ	НҚА	–	–	–	1	–	–	–
«Doing Business» Дүниежүзілік Банктің рейтингінде «Инвесторларды қорғау» индикаторы бойынша Қазақстан Республикасының ұстанымы	Дүниежүзілік Банктің есебі	ҚР-ның рейтингтегі орны	–	57	44	10	10	10	10
Білікті инвесторды тану тәртібі, сондай-ақ білікті инвестор инвестициялауды жүзеге асыратын қаржы құралдарының тізбесін белгілеу	ҚРҰБ	НҚА	–	–	–	1	–	–	–
Инвестициялаудың ұжымдық нысандары бойынша ақпаратты	ҚРҰБ	НҚА	1	1	–	–	–	–	1

ашу талаптары және бағалы қағаздар эмитенттері мен нарықтың кәсіби қатысушыларының жария ететін ақпаратының қолжетімділігіне және сапасына бақылау жүйесін жетілдіру									
Айла-шарғы мәмілелерін бақылау мен болдырмау және инсайдерлік ақпараттың пайдаланылуына және таратылуына бақылауды күшейту	ҚРҰБ	НҚА	–	1	1	–	–	–	–
Бағалы қағаздар нарығы субъектілерінің тәуекелдерін басқару және ішкі бақылау жүйесі	ҚРҰБ	НҚА	–	–	–	–	1	–	–
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар					Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1					2	3	4	5	6
Бағалы қағаздар нарығында клиринг қызметін жүзеге асыру тәртібін анықтау арқылы ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығындағы есеп айырысу жүйесін жетілдіру						x			
«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банк қызметін және қаржы ұйымдарын реттеу мәселелері бойынша тәуекелдерді азайту бөлігінде өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау						x			
«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ипотекалық					x				

кредит беру және қаржылық қызметтерді тұтынушылар мен инвесторлардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау					
Білікті инвесторды тану тәртібін айқындау, сондай-ақ білікті инвестор инвестициялауды жүзеге асыратын қаржы құралдарының тізбесін белгілеу		x			
Инвестициялаудың ұжымдық нысандары бойынша ақпаратты ашу талаптарын одан әрі күшейту және бағалы қағаздар эмитенттері мен нарықтың кәсіби қатысушыларының жария ететін ақпаратының қолжетімділігіне және сапасына бақылау жүйесін жетілдіру					x
Айла-шарғы мәмілелерін бақылау мен болдырмау және инсайдерлік ақпараттың пайдаланылуына және таратылуына бақылауды күшейту жұмыстарын жалғастыру	x				
Бағалы қағаздар нарығы субъектілерінің тәуекелдерін басқару және ішкі бақылау жүйесі мәселелері бойынша заңнаманы жетілдіру			x		

8-стратегиялық бағыт. Қаржы тұрақтылығын арттыру және жинақтаушы зейнетақы жүйесін одан әрі дамытуға жағдай жасау

8.1-мақсат. Жинақтаушы зейнетақы қорларының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуге, дағдарыс ахуалдарының алдын алуға және салымшылардың (алушылардың) құқықтарын сақтауды қамтамасыз етуге мүмкіндік тудыратын тәуекелдерді бағалауға негізделген жинақтаушы зейнетақы қорларының қаржылық тұрақтылығының мазмұнды мониторингіне негізделетін жинақтаушы зейнетақы жүйесін реттеу жүйелерін жетілдіру

Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарламаның кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып							
		есепті кезеңде			жоспарлы кезеңде				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 год (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Қаржылық тұрақтылықтың біріктірілген индексі	ҚҚК	коэффициент	2,07	2,19	2,5-тен артық емес	2,5-тен артық емес	2,5-тен артық емес	2,5-тен артық емес	2,5-тен артық емес
Жинақтаушы зейнетақы қорларының портфельдеріндегі мемлекеттік бағалы қағаздардың үлесі	ҚҚК	%	40,7	44,3	40-тан кем емес	20-дан кем емес	20-дан кем емес	20-дан кем емес	20-дан кем емес
<p>Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:</p> <p><i>8.1.1-міндет. Жинақтаушы зейнетақы жүйесінің қаржылық тұрақтылығын арттыруға және жинақтаушы зейнетақы қорлары қызметінің тиімділігін көтеруге, сондай-ақ зейнетақы қызметтерін тұтынушылардың (салымшылардың, алушылардың) құқықтарын сақтауды қамтамасыз етуге жағдайлар жасау үшін іс-шаралар кешенін әзірлеу</i></p> <p><i>Жинақтаушы зейнетақы жүйесіндегі тәуекелдерді шектеу және жинақтаушы зейнетақы қорларындағы тәуекел-менеджмент рәсімдерін жетілдіру</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезеңде		жоспарлы кезеңде				
			2009 жыл (есеп)	2010 год (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық декларацияларды қалыптастыру, әрбір қалыптастырылатын инвестициялық портфельге қатысты шартты бірліктер мен номиналдық кірістілікті есепке алу бойынша міндеттерін	ҚРҰБ	НҚА	1	2	–	1	–	–	1

белгілеу									
Жинақтаушы зейнетақы қорларының және зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың номиналдық кіріс коэффициентінің ауытқуындағы салымшылардың теріс түсімділігін өтеу бөлігіндегі жауапкершілігі	ҚРҰБ	НҚА	1	-	-	1	-	-	-
Жинақтаушы зейнетақы қорларының және зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың салымшының жинақталған зейнетақы қаражатының агрессивті инвестициялық портфельде болған кезеңіндегі инфляция деңгейін ескере отырып, оған жоғалтқан жарналарын өтеу бойынша жауапкершілігі	ҚРҰБ	НҚА	1	-	-	-	-	-	1
Зейнетақы активтерінің есебінен сатып алуға рұқсат берілген қаржы құралдарының тізбесі	ҚРҰБ	НҚА	1	-	-	1	-	-	1
Жинақтаушы зейнетақы қорларын, оның ішінде ЖЗҚ меншікті капиталының,	ҚРҰБ	НҚА	-	-	1	-	-	-	-

номиналдық кірістілігінің және өтімділігінің жеткіліктілігін реттеу бөлігінде мультипортфельдегі жинақтаушы зейнетақы қорларының активтері құрылымының бөлінуін ескере отырып пруденциалдық реттеу										
Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық қызметін реттеу	ҚРҰБ	НҚА	–	–	1	–	–	–	–	–
ЖЗҚ-дағы тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі	ҚРҰБ	НҚА	–	–	–	1	–	–	–	–
Зейнетақы активтерінің құрамына кіретін қаржы құралдарын бағалау	ҚРҰБ	НҚА	–	–	–	1	–	–	–	–
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Жинақтаушы зейнетақы қорларының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілерге тұрақты мониторинг жасау және жетілдіру						x	x	x	x	x
Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық декларацияларды қалыптастыру, әрбір қалыптастырылатын инвестициялық портфельге қатысты шартты бірліктер мен номиналдық кірістілікті есепке алу бойынша міндеттерін белгілеу							x			x
Жинақтаушы зейнетақы қорларының және зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың салымшының жинақталған зейнетақы қаражатының агрессивті инвестициялық портфельде										x

болған кезеңіндегі инфляция деңгейін ескере отырып, оған жоғалтқан жарналарын өтеу бойынша жауапкершілігін белгілеу					
Зейнетақы активтерінің есебінен сатып алуға рұқсат берілген қаржы құралдарының тізбесін кеңейту		x			x
Жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық қызметін пруденциалдық реттеу, зейнетақы активтерінің құрамына кіретін қаржы құралдарын бағалау мәселелері бойынша заңнаманы жетілдіру	x	x	x	x	x

9-стратегиялық бағыт. АӨҚО-ны исламдық қаржыландыру жөніндегі өңірлік орталық ретінде ұсыну және құру

9.1-мақсат. Исламдық қаржыландыруды дамыту

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары – жоқ

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	<i>оның ішінде аралық мәнді көрсете отырып</i>							
		<i>есепті кезеңде</i>			<i>жоспарлы кезеңде</i>				
		Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 год (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Исламдық қаржы құралдарының, банктік және сақтандыру өнімдерінің саны	ҚРҰБ	саны	-	5	8	9	9	10	10
<p>Мақсатты индикаторға қол жеткізу жолдары, құралдары және әдістері:</p> <p><i>9.1.1-міндет. Қазақстанда исламдық қаржыландыруды дамытудың негізгі параметрлері</i></p>									
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	<i>есепті кезеңде</i>		<i>жоспарлы кезеңде</i>				
			2009 жыл (есеп)	2010 год (жос-пар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Нормативтік құқықтық базаны әзірлеу	ҚРҰБ	Заң жобасы	-	-	-	1	-	-	-	
Исламдық қаржыландыру бойынша оқыту семинарларын ұйымдастыру	ҚРҰБ	саны	-	2	2	4	4	4	4	
Исламдық қаржыландыру жөнінде материалдар шығару	ҚРҰБ	саны	-	2	2	4	4	4	4	
Тікелей нәтижелерге қол жеткізуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
Исламдық қаржыландыру мәселелері жөніндегі заңнаманы жетілдіру							x			
Исламдық қаржыландыру бойынша оқыту семинарларын өткізу және оны ұйымдастыруға жәрдемдесу						x	x	x	x	x
Исламдық қаржыландыру жөніндегі талдамалық материалдарды, мақалаларды және басқа да баспа материалдарын дайындау және жариялау						x	x	x	x	x

3.2. Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттарының мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкес келуі

Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары және мақсаттары	Стратегиялық және (немесе) бағдарламалық құжаттың атауы
1	2
1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу	
1.1-мақсат. Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары Қазақстанның 2020 жылға дейінгі дамуының басты

	<p>бағыттары Қазақстан 2020 жылы Осы кезеңде инфляция орташа алғанда жылына 5 – 8 % деңгейде тұрады</p>
<p>1.2-мақсат. Ақша-кредит және өзге де мемлекеттік саясат саласында негізделген шешімдер қабылдау үшін статистикалық ақпаратпен қамтамасыз ету</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары Мониторинг үшін статистикалық деректер базасын құру: Стратегиялық жоспар – 2020 іске асырудың кешенді мониторингі және бағалау шеңберінде Стратегиялық жоспар – 2020 көздеген стратегиялық мақсаттар мен мақсатты индикаторларға қол жеткізу дәрежесін тікелей көрсететін статистикалық деректерді тұрақты жинау жүйесі құрылады</p>
<p>1.3-мақсат. Ұлттық Банктің алтынвалюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары Қазақстанның 2020 жылға дейінгі дамуының басты бағыттары Қазақстан 2020 жылы Сараланған макроэкономикалық саясатты жүргізу нәтижесінде 2020 жылы алтынвалюта резервтерінің деңгейі (Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтерін есепке алмағанда) үш импорт айынан төмен болмайды</p>
<p>2-стратегиялық бағыт. Тиімді валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру</p> <p>2.1-мақсат. Ырықтандырылған валюталық режим және Кеден одағының жұмыс істеуі жағдайларындағы валюталық реттеу және бақылау жүйесін жетілдіру</p>	<p>Қазақстан Республикасының 2030 жылға дейінгі даму стратегиясы 3-ұзақ мерзімді басымдық: Шетелдік инвестициялардың және ішкі жинақ ақшаның жоғары деңгейі бар ашық нарықтық экономикаға негізделген экономикалық өсу. Экономикалық өсудің нақты, тұрақты және үдемелі қарқындарына қол жеткізу. «Ашық экономиканы және еркін сауданы құру біздің көптеген ірі нарықтар арасындағы буындарды байланыстыратын</p>

	<p>жағдайымызға байланысты болады.»</p> <p style="text-align: center;">Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары</p> <p>Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы стратегиялық мақсат: 2020 жылы халықаралық қауіпсіздік жүйесімен интеграцияланған (ұлттық мүдделері ескеріле отырып) ұлттық қауіпсіздіктің демократиялық және айқын доктринасы негізінде тұтас және тиімді ұлттық қауіпсіздік жүйесін құру.</p> <p>Халықаралық қатынастар және сыртқы саясат саласындағы стратегиялық мақсат: өңір мемлекеттерінің саяси және экономикалық интеграциясы үшін жағдайлар мен алғышарттарды қамтамасыз ету</p> <p style="text-align: center;">Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>3.2 Сауатты сауда саясаты – экономиканың бәсекеге қабілеттілігін қолдау</p> <p>Үш ел (Қазақстан Республикасы, Ресей Федерациясы, Беларусь Республикасы) интеграциясының келесі кезеңі 2012 жылғы 1 қаңтардан бастап Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастыру болады. Бұл – капитал мен жұмыс күшінің еркін қозғалысы қамтамасыз етілетін интеграцияның барынша жоғары деңгейі.</p> <p>6. Сыртқы саясат</p> <p>Ұлттық мүдделерді қамтамасыз етуге, елдің халықаралық беделін арттыруға, ұлттық, өңірлік және жаһандық қауіпсіздікті нығайтуға бағытталған белсенді, прагматикалық және теңдестірілген сыртқы саясат жүргізілетін болады</p>
4-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасында	Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі

<p>қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу</p>	<p align="center">стратегиялық даму жоспары</p> <p>Басты бағыт: дағдарыстан кейінгі дамуға дайындық Қаржы секторын нығайту Елдің қаржы секторына сенімділікті қалпына келтіру және олар көрсететін қызмет аясын кеңейту бойынша белсенді жұмыс жүргізіледі Тұтастай алғанда, елдің қаржы секторын дамыту Қазақстан Республикасының қаржы секторын дағдарыстан кейінгі кезеңде дамыту тұжырымдамасына сәйкес жүзеге асырылады</p>
--	--

4. Функционалдық мүмкіндіктерді дамыту

Стратегиялық бағыттың атауы, мақсаттары мен міндеттері	Стратегиялық бағытты және мақсатты іске асыру жөніндегі іс-шаралар	Іске асыру кезеңі
1-стратегиялық бағыт. Мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу		
1.2-мақсат. Ақша-кредит және өзге де мемлекеттік саясат саласында негізделген шешімдерді қабылдау үшін статистикалық ақпаратпен қамтамасыз ету		
1.2.1-міндет. Сыртқы экономикалық статистиканың халықаралық стандарттарға сәйкестігін қамтамасыз ету	«Төлем балансы бойынша деректерді жинақтау және өңдеу» ААШЖ дамыту және пысықтау	2011-2015жж.
1.3-мақсат. Ұлттық Банктің алтынвалюта активтерінің өтімділігін және сақталуын қамтамасыз ету	Ұлттық Банктің алтынвалюта активтерін басқару үрдісін жетілдіруге арналған бағдарламалық өнімдерді ендіру	2011-2014жж.
3-стратегиялық бағыт. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуін ұйымдастыру		
3.1-мақсат. Төлем жүйелерінің жұмыс істеуінің		

тиімділігін және қауіпсіздігін қамтамасыз ету		
3.1.1-міндет. Операторы «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК болып табылатын ұлттық төлем жүйелерінің (Банкаралық ақша аудару жүйесі және Банкаралық клиринг жүйесі) тиімді, сенімді және үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету	Сәйкестендіру нөмірлерін пайдалануға көшу мақсатында пысықталған ААШЖ тестілеу және ендіру	2011-2012жж.
4-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасында қаржы жүйесінің тұрақтылығын қамтамасыз етуге жәрдемдесу	Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етудің әлемдік тәжірибесін және орталық банктердің тиімді қызметін зерделеу – Ұлттық Банк қызметкерлерінің семинарларды, тағылымдамаларды, шетелдік орталық банктердің және халықаралық қаржы ұйымдарының өкілдерімен жұмыс кездесулерін ұйымдастыруы мен қатысуы	2011-2014жж.
4.1.1-міндет. Қаржы делдалдығы деңгейінің мониторингі және салымшылардың банк жүйесіне деген сеніміне қолдау көрсету	«Қаржылық тұрақтылық индикаторлары» ААШЖ дамыту және пысықтау	2011-2015жж.
Ақпарат жүйелерінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету		
	1. Т24 БАЖ жұмыс істеу мүмкіндіктерін жетілдіру бөлігінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Temenos T24 (Т24 БАЖ) банктік ақпарат жүйесін дамыту жөніндегі жұмыс жалғастырылады	2011-2015жж.
	2. Ұлттық Банктің әкімшілік-шаруашылық қызметін есепке алу үшін бағдарламалық пакетті таңдау және ендіру жөніндегі жұмыс жалғастырылады	2011-2015жж.

	3. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Астана қаласында Резервтік орталығын құру жұмыстарына қатысу	2011-2015жж.
Қызметкерлерді басқаруда ықпал етуді жетілдіру		
	1. Құзыреттілік үлгісі негізінде қызметкерлерді іріктеу жүйесін жетілдіру	2011-2015жж.
	2. Қызметкерлерді аттестаттау жүйесін жетілдіру	2011-2015жж.
	3. Қызметкерлерді дамыту жөніндегі нұсқаулықты әзірлеу және бекіту	2011-2015жж.
	4. Ұлттық Банктің курстарында мемлекеттік тілді оқыту әдіснамасын жетілдіру	2011-2015жж.
	5. Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасына сәйкес Ұлттық Банктің жүйесінде мемлекеттік тілдің қолдану аясын кеңейту	2011-2015жж.
	6. Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасына сәйкес іс қағаздарын мемлекеттік тілде жүргізу	2011-2015жж.
	7. Қазақстан Республикасының мемлекеттік мерекелеріне, атаулы күндеріне және басқа да қоғамдық маңызды оқиғаларына арналған іс-шараларға дайындалу және оларды өткізу кезінде Қазақстанның ұлт бірлігі доктринасының негізгі қағидаттарын пайдалануды қамтамасыз ету	2011-2015жж.
ҚРҰБ-да оқуға жалпыға бірдей қол жеткізуді қамтамасыз ету. Орталық банк қызметкерлерін - әмбебап қызметкерлерді оқыту жүйесін құру		
	1. Ұлттық Банк жүйесінде үздіксіз білім беру жүйелерін әзірлеу және ендіру	2011-2015жж.
	2. Қашықтан оқытуды ендіру	2011 жыл
	3. Оқытатын курстардың видеотекасын және	2011 жыл

	электрондық кітапхана құру	
	4. Ұлттық Банктің қызметкерлері мен басшыларының арасынан көшбасшылық, шешендік дағдылары дамыған, жоғары адамгершілік қасиеттерге ие, шет тілдерін еркін меңгерген қызметкерлерден тәлімгер-оқытушылардың топтарын құру	2011-2012жж.
	5. Тәлімгерлік жолмен басқару жүйесін құру, табысты нәтижелерге қол жеткізген кезде материалдық емес ынталандыру шаралары қолданылады және бір жыл ішіндегі жұмыс нәтижелерін жүргізген кезде де ескеріледі	2011-2012жж.
Ұлттық Банктің Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы MBA бағдарламасы бойынша Магистратура арқылы мемлекеттік органдар мен қаржы ұйымдары үшін кадрлар даярлауға қатысуы		
	1. ҚРҰБ жоғары білікті қызметкерлерінің Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы MBA бағдарламасы бойынша магистратураның оқу үдерісіне қатысуы	2011-2012жж.
	2. Магистранттардың Ұлттық Банкте практикасын ұйымдастыру	2011-2012жж.
	3. Тұрар Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетінің жанындағы MBA бағдарламасы бойынша магистратураның оқытушылары үшін ҚРҰБ қызметі жөнінде практикалық сабақтар ұйымдастыру	2011-2012жж.
Ұлттық Банктің мемлекеттік органдар мен қаржы ұйымдары үшін Ұлттық Банк академиясында кадрларды даярлауға қатысуы		
	1. Ұлттық Банктің академиясын құру	2011-2012жж.

	2. Ұлттық Банктің жоғары білікті қызметкерлерінің Ұлттық Банк академиясының оқу үдерісіне қатысуы	2011-2015жж.
	3. Ұлттық Банк академиясы түлектерінің Ұлттық Банкте практикасын ұйымдастыру	2011-2015жж.
	4. Ұлттық Банк академиясының оқытушылары үшін Ұлттық Банктің қызметі жөнінде практикалық сабақтар ұйымдастыру	2011-2015жж.
Ұлттық Банктің тұрақты даму үдерісін ұйымдастыру		
	1. Ұлттық Банктің тұрақты даму стратегиясын әзірлеу	2011-2012жж.
	2. Ұлттық Банктің жүйелерін дамыту және тұрақты дамудың қағидаттары мен өлшемдеріне сәйкес инновация және үздіксіз білім беру негізінде қызметкерлер арасында тиімді өзара іс-қимыл үлгілерін әзірлеу	2012-2014жж.
	3. Ұлттық Банк ресурстарын тиімді пайдалану үлгілерін әзірлеу	2012-2014жж.
Ұлттық Банктің мемлекеттік қызметтерін дамыту		
	1. Ұлттық Банктің өз құзыретіне кіретін электрондық мемлекеттік қызметтерінің көрсетілуін қамтамасыз етуі	2013-2015жж.

5. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл

Ведомствоаралық өзара іс-қимыл көзделмеген.

6. Тәуекелдерді басқару

Ықтимал тәуекелдің	Алдын алу және (немесе) уақтылы	Басқару тетіктері және шаралары
---------------------------	--	--

атауы	ден қою шаралары қабылданбаған жағдайдағы ықтимал салдарлар	
1	2	3
Сыртқы тәуекелдер		
Энергия тасымалдағыштардың әлемдік бағаларының құлдырауы	Экспорттық түсімдердің күрт төмендеуі, елдің сыртқы өтімділігіне және төлем жасау қабілеттігіне байланысты жағдайдың тұрақсыздануы	1. Ұлттық Банктің және Ұлттық қордың халықаралық резервтерінің қаражатын активтердің жоғары өтімділігін қамтамасыз ететіндей тиімді басқару 2. Дағдарысқа қарсы жедел ден қою шараларын және оларды қолдану тетіктерін әзірлеу
Әлемдік қаржы дағдарысы	Қазақстанның қаржы жүйесінің тұрақсыздануы	
Қаржы тұрақтылығына қауіп	Жүйелік дағдарыстың дамуы	1. Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі мен Ұлттық Банктің 2008 жылғы 27 мамырдағы № 166/1 және № 202 бірлескен бұйрығымен бекітілген Жүйелік тәуекелдерге жедел әрекет ету жоспарының шараларын іске асыру 2. Қазақстандағы макропруденциалдық реттеуді ендіру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру
Кеден одағына қатысушы мемлекеттердегі макроэкономикалық және саяси тұрақсыздық	Капиталдың тұрақты жұмыс істеуінің бұзылуы салдарынан Кеден одағы ішінде капиталдың еркін қозғалысы үшін кедергілердің туындауы	«Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 32-бабында көзделген, оның ішінде валюталық операцияларға статистикалық мониторинг деректері негізінде қолданылатын жедел ден қою шаралары
Ішкі тәуекелдер		
Мемлекеттік органдардың капиталды жұмылдыруға әсер ететін шаралар бойынша	Салықтық және кедендік басқару, сондай-ақ қаржы ұйымдарын пруденциалдық реттеу бойынша келісілмеген шараларды қабылдау нәтижесінде елден капиталды бақыланбайтын шығару тәуекелінің	Нормативтік базаны әзірлеу кезінде ведомствоаралық үйлестіруді күшейту, капиталды жұмылдыруға әсер ететін шаралар бойынша келісілген шешімдерді қабылдау

іс-әрекеттерінің үйлеспейі	ұлғаюы	
<p>Өтімділік тәуекелі: АВА өтімділік портфелі көлемінің алдағы 6 айда сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету бойынша төлемдер көлемінен төмен болуы</p>	<p>Өтімділік дағдарысы болған кезде бос қаражаттың (АВА инвестициялық портфелінен активтерді аудару және оларды қолма-қол қаражатты босату үшін сатуға қажетті) түсуі 1 күнге кешіктірілуі мүмкін</p>	<p>Күнтізбелік тоқсанда 1 рет тексеріледі (әрбір тоқсанның 10-шы жұмыс күнінде). Егер өтімділік портфелінің нарықтық құны осы өлшемдерге сәйкес келмесе, осындай сәйкессіздік анықталған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде инвестициялық портфельден активтердің бір бөлігін аудару арқылы өтімділік портфелін толықтыру жүргізіледі</p>
<p>Қолма-қол ақшаға сұраныс күрт өскен кезде қолма-қол ақшаның жетіспеу тәуекелі</p>	<p>Қолма-қол ақша айналысының жұмыс істеу тиімділігінің төмендеуі немесе жекелеген өңірлерде қолма-қол ақшамен төлемдерді жүзеге асыруға мүмкіндіктің болмауы және соның салдарынан әлеуметтік шиеленістің туындауы</p>	<p>Дағдарыс болған жағдайда республиканың барлық аймағына қолма-қол ақша жеткізу шараларын әзірлеу</p>
<p>Кадрлардың тұрақтамау тәуекелі</p>	<p>Ұлттық Банк қызметі нәтижелілігінің төмендеуі</p>	<p>Еліміздің орталық банкі ретінде Ұлттық Банктің мақсаттарына, міндеттеріне және құндылықтарына адалдық қағидаттарымен, өз ісіне берілген және адал қызмет ететін, сыбайлас жемқорлықтың белгілеріне қарсы тұратын жоғары нәтижелі, кәсіби жетілген, жауапты және этикасы жоғары қызметкерлерді қалыптастыру мен дамытуға бағытталған қызметкерлерді іріктеу, жалпыға қолжетімді (қашықтан) оқыту жүйесін жетілдіру және біліктілік деңгейін арттыру</p>

Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:

ААШЖ – автоматтандырылған ақпараттық шағын жүйе

АҚ – акционерлік қоғам

ҚРПӘ – Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі

ҚРСА – Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі

ЕДБ – екінші деңгейдегі банктер

ЖІӨ – Жалпы ішкі өнім

АВА – алтынвалюта активтері

ҚБЕО – Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы

АӨҚОДК – Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Алматы қаласындағы өңірлік қаржы орталығын дамыту комитеті

ҚҚК – Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

М0 – айналыстағы қолма-қол ақша

М3 – ақша массасы

МВА – Master of Business Administration

БААЖ – Банкаралық ақша аудару жүйесі

ХҚЕС – Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары

ҚРҰБ – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

НҚА – нормативтік құқықтық акт

РМК – Республикалық мемлекеттік кәсіпорын

БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары

БКЖ – Банкаралық клиринг жүйесі
